

Samrådsredogörelse Översiktsplan 2018

2018-01-15

Dnr 2013/105

Inledning

Mark- och planavdelningen, nu kommunledningskontoret, på Hammarö kommun fick 2013-09-24 av kommunstyrelsens arbetsutskott i uppdrag att revidera den kommunomfattande översiktsplanen.

Vad är en samrådsredogörelse

När kommunen upprättar ett förslag till översiktsplan ska den samrådas med länsstyrelsen, berörda kommuner och regionala organ som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och planering av transportinfrastruktur. Kommunmedborgarna och enskilda i övrigt, andra myndigheter och sammanslutningar som kan ha ett väsentligt intresse av förslaget ska ges tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge dem som kan bli berörda insyn i arbetet och möjlighet att påverka planens utformning. Samrådet bör därför starta på ett tidigt stadium, när behovet av idéer är som störst och det ännu finns stora möjligheter att påverka. Synpunkterna från samrådet sammanställs i en samrådsredogörelse, där även kommunens ställningstaganden till synpunkterna redovisas. Kommunstyrelserna beslutar om samrådsredogörelsen, som sedan fungerar som en bilaga till utställningsversionen av översiktsplanen.

Så har samrådet genomförts

Ett tidigt samråd med invånarna skedde redan under 2014, i form av två öppna hus-dialoger. Detta för att ge invånarna möjlighet att berätta om sina tankar och idéer om framtidens Hammarö. Vi annonserade om träffarna vid två tillfällen i Hammarö Nytt, satte upp planscher runt om på Hammarö, skrev om det på Facebook och på hemsidan.

Under dialogerna fanns det möjlighet för de besökande att svara på frågor och belysa olika områden genom att placera ut färgmarkeringar på kartor. Utöver dessa frågor fanns det även en illustratör på platsen, som hjälpte till att ge liv åt de inkomna idéerna. Det fanns även en idélåda för de tankar och idéer som inte rymdes inom ramen för frågeställningen.

I samband med att kommunen genomförde sina öppna-hus fanns det även en webbenkät att tillgå på kommunens hemsida. Alla som besökte det öppna-huset fick möjlighet att fylla i enkäten på plats om de ville. Enkäten gick att tillgå via kommunens hemsida och den hade även skickats ut till de som är med i *Hammaröpanelen*. *Hammaröpanelen* är en medborgarpanel där de som är intresserade av samhällsfrågor och planering kan anmäla sig och delta. Synpunkter som inkommit dialoger, work-shops, öppet hus och webbenkäter finns sammanställda och har använts som planeringsunderlag i arbetet med att ta fram en ny översiktsplan.

Samrådstiden för Översiktsplan 2017, Hammarö kommun ägde rum 2017-07-03 tom 2017-09-30. Två handlingar utgjorde underlag för samrådet:

- Översiktsplan 2017, Hammarö kommun, samrådshandling
- Översiktlig konsekvensbedömning och MKB- Översiktsplan 2017, Hammarö kommun, samrådshandling

Annonsering beträffande samrådet skedde i lokaltidningarna, på kommunens hemsida, Facebook.

Informationsfolders lades ut på flera platser i kommunen. Samrådshandlingarna skickades via post och e-post till länsstyrelser, andra statliga myndigheter, kommuner samt organisationer. Handlingarna var även tillgängliga på kommunens hemsida, översiktsplanen var utställd på två platser, kommunhuset och kommunens bibliotek

under samrådstiden. Utöver detta genomfördes fyra samrådsmöten under samrådstiden, i form av öppet hus där invånarna kunde komma och träffa kommunens tjänstemän, ställa frågor och lämna synpunkter om förslaget till ny översiktsplan. Detta skedde i kommunhuset samt kommunens Sockenstuga. Kommunen annonserade om öppet hus via hemsidan och sociala medier samt var vid två tillfällen ute vid kommunens köpcentrum och informerade.

Vad händer efter samrådet

Synpunkterna från samrådet används för att vidareutveckla översiktsplanen. Därefter ställs den nya versionen ut ytterligare en gång och under utställningstiden ges ytterligare en chans att lämna synpunkter i form av granskningsyttranden. När utställningen är genomförd kompletteras handlingarna ännu en gång och därefter antas översiktsplanen av kommunfullmäktige.

Sammanfattning av Länsstyrelsens yttrande med kommentarer

Översiktsplan 2017, Hammarö kommun

ÖP5

HANDLINGAR

Rubricerad översiktsplan har översänts till Länsstyrelsen för samråd enligt 3 kap 9§ PBL. Förslaget är upprättat den 30 juni 2017 och innehåller följande handlingar:

- Samrådshandling
- Översiktlig konsekvensbedömning och MKB

Länsstyrelsens roll och ärendets beredning

Länsstyrelsen ska vid översiktsplan enligt 3 kap 10§ PBL särskilt:

1. ta tillvara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Förslaget har sänts för yttrande till berörda myndigheter och berörda enheter inom Länsstyrelsen. Ärendet har beretts internt inom Länsstyrelsen med representanter för berörda enheter den 12 september 2017. Trafikverket, Skogsstyrelsen, Svenska kraftnät, Lantmäteriet och Försvarsmakten har inkommit med yttranden med anledning av planförslaget.

Skogsstyrelsen och Lantmäteriet har inget att erinra mot förslaget. Trafikverkets och Svenska kraftnäts synpunkter har inarbetats i Länsstyrelsens yttrande. Försvarsmakten har lämnat ett förslag till text som behöver inarbetas i planhandlingarna.

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens övergripande mål och utvecklingsstrategi. Översiktsplanens beskrivningar över riksintressen behöver dock utvecklas, i synnerhet vad gäller riksintressen för Naturvård och Natura 2000. Vidare behöver kommunen bättre redovisa hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer. Länsstyrelsen vill också betona behovet av ett gott samarbete med Karlstad kommun och myndigheter i frågan om den framtida utvecklingen av Klarälvsdeltat som naturreservat, men också transportkorridoren mellan kommunerna.

Allmänt om planen

Övergripande strategin

Den utvecklingsstrategi som presenteras i förslag till översiktsplanen tar ett tydligt avstamp i kommunens Vision Hammarö 2030. Med utgångspunkten i rubriken, *Ett växande Hammarö - där människan och miljön står i fokus*, presenteras ett antal riktlinjer som tillsammans visar kommunens övergripande syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens övergripande mål som syftar till att behålla tillgång till skärgården, naturen och kulturmiljön, skapa en tätare bebyggelsestruktur av varierad karaktär och samtidigt utveckla Hammarö kommun på ett tryggt och klimatsmart sätt.

Tydlighet

En översiktsplan ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. Planen ska också vägleda beslut om hur mark- och vattenområden får användas. Strukturen i föreslagen översiktsplan upplevs i nuvarande form något otydlig och svår att följa. Innehållsförteckningen är lång och på flera platser saknas det källförteckning, figurbeskrivningar och referenser. Vidare saknas det samlade kartor över nuvarande markanvändning, riksintressen, skyddade områden och övriga planeringsförutsättningar kontra utvecklingsområden. Även bilder och diagram skulle kunna användas i högre utsträckning för att bättre få fram kommunens visioner och huvudbudskap. Länsstyrelsen rekommenderar därför att kommunen inför granskning ser över planens form, layout, rubrikindelning och tillhörande kartmaterial.

Kommunen hänvisar till flera strategier, planer och underlag vilka ska fungera som tillägg och kompletterande dokument till översiktsplanen.

Handlingarna skulle med fördel kunna presentera en bruttolista över de framtagna planerna och beslutsunderlag som är mest relevanta t. ex. kommunens kulturmiljöprogram, avfallsplan, grönstrukturplan, småbåtshamnsstudien m.m.

Kommentar: Vi tar till oss era synpunkter och förbättringsåtgärder ska göras gällande layouten inför granskning. Vi kommer också att lägga till en bruttolista över vilka planer och strategier och beslut som ska fungera som tillägg och kompletterande dokument till översiktsplanen.

Riksintressen

Övergripande

Länsstyrelsen ser ett behov av att utveckla beskrivningarna i översiktsplanen vad gäller försiktighetsåtgärder och hänsynstagande till samtliga riksintressen om detta ska anses tillgodosett. Detta gäller i synnerhet riksintressen för Naturvård och Natura 2000.

Länsstyrelsen rekommenderar också att kommunen tar fram en karta som redovisar de samlade riksintressena så att det tydligare framgår hur de utpekade utvecklingsområdena förhåller sig till dessa.

Kommentar: Synpunkten noteras och beskrivningen ses över. En karta som övergripande redovisar de samlade riksintressena kommer att läggas till i översiktsplanen.

Naturvård MB 3 kap 6 § och Natura 2000 MB 4 kap 8 §

Det som nämns om Natura 2000 i översiktsplanen samt tillhörande MKB bedömer Länsstyrelsen som otillräckligt för att identifiera vilka risker som kan uppstå till följd av översiktsplanens förslag, och huruvida de kommer att påverka de värden som omfattas av skyddet. Inför granskning behöver kommunen utveckla underlaget, resonemangen och ställningstaganden kring dessa områden. Till stöd för detta finns bevarandeplaner för respektive område.

Klarälvsdeltat är utpekad som riksintresse för naturvård och omfattas av Natura 2000-bestämmelser enligt 7:27 MB. Området är idag inte naturreservat men en reservatbildningsprocess pågår. I samband med detta undersöks också möjligheterna att göra området mer tillgängligt. I och intill området finns även planer på att utveckla kommunikationsstråket, bygga om vägar och GC-nätet samt utveckla bebyggelseområden vid Nolgård, Djupängen och Vidöns industriområde.

Kommunen behöver på ett tydligare sätt redogöra för hur planerad exploatering och utveckling av området kommer ta hänsyn till, och undvika konflikter med, de viktiga naturvärdena som finns i Klarälvsdeltat. Även åtgärder som kan skapa bättre förutsättningar för deltats framtida bevarande bör beskrivas.

Inom Vänerskärsgården identifierar kommunen Östra Söön som ett Natura 2000 - område, som dessutom har stort kulturhistoriskt värde, vilket skulle kunna göras mer tillgänglig för besökare. Diskussioner kring Söön och Söökojans fyr har pågått mellan Sjöfartsverket, kommunen och Länsstyrelsen i flera år. Parallellt har det också pågått diskussioner kring förvärv av fastigheten på ön.

Kommunen skulle i översiktsplanen kunna utveckla beskrivningen kring hur kommunen vill gå till väga för att utveckla ön för besökare, skol- och museiverksamhet och samtidigt värna om de naturvärden och fågelliv som ligger till grund till Natura 2000 utpekandet.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att riksintresset Fiskvik förmodligen inte kommer att påverkas nämnvärt av den planerade förtätningen vid Sätterstrand. Sättersviken däremot är dock utpekad som en värdefull våtmark (klass 2) och kommunen skulle kunna redogöra för hur våtmarkens kvalitéer ska upprätthållas utifrån den förslagna exploateringen.

Kommentar: Kommunen ser över resonemangen och ställningstagande kring påtalade områden. Då det i dagsläget inte finns någon åtgärdsplan för reservatbildningen av Klarälvsdeltat är det svårt att lägga in förslag om hur området ska göras mer tillgängligt i översiktsplanen. Detta får göras i åtgärdsplanen som ska tas fram av Länsstyrelsen i samråd med Hammarö och Karlstad kommun, och det kan tydliggöras i översiktsplanen. Kommunen för alltid diskussioner med Länsstyrelsen vad gäller åtgärder som kan komma att påverka Natura 2000-områden.

Vad gäller Söökojans fyr så har kommunen i flera år försökt att finnas en lösning för att tillgängliggöra den mer för besökare samtidigt som naturvärden och fågelliv tas hänsyn. Kommunen har inte fått något gehör för att det är möjligt av Länsstyrelsen på grund av de skydd som ligger för fågellivet. Kommunen ber därför Länsstyrelsen att återkom till kommunen i ärendet när Länsstyrelsen internt har tagit ställning till om vi får utveckla ön för besökande.

Friluftsliv MB 3 kap 6 §

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen vill göra Norra Vänerskärsgården mer tillgänglig samt skapa förutsättningar för friluftsliv och turism. Som nämns ovan vill Länsstyrelsen dock påpeka att sådana ställningstaganden kan komma i konflikt med andra intressen och strida mot andra bestämmelser, som t ex reservatsföreskrifter.

Vidare är kommunens avsikt att freda skärgårdsmiljöerna från ytterligare exploatering, men man vill göra vissa områden mer tillgängliga för invånare och besökare. Vilka områden som kommunen ser som mest lämpliga och på vilket sätt områdena ska tillgängliggöras bör preciseras.

Kommentarer: Att freda oexploaterade skärgårdsmiljöer från exploatering som innebär att områden upplevs privatiserade är ett generellt ställningstagande som gäller över hela ön. Däremot så motsätter vi oss inte åtgärder som gör att man tillgängliggör vissa platser för invånarna och besökare där möjlighet och behov uppstår. De åtgärderna prövar kommunen när de uppkommer. Synpunkt noteras och texten tydliggörs gällande detta.

Totalförsvaret

I Hammarö kommun finns inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del. Det är framför allt höga objekt, exempelvis vindkraftverk, som kan påverka riksintresset för totalförsvaret negativt. En generell text om riksintresset bör införas i plandokumentet utifrån det förslag som har lämnats av Försvarsmakten.

Kommentar: Synpunkt noteras och en generell text om riksintresset införs i plandokumentet.

Energiproduktion, vindbruk MB 3 kap 8 §

Svenska kraftnät har uppmärksammat kommunen på att all utbyggnad av elproduktion kräver anslutningsnät och medför därmed utbyggnad av infrastrukturen för el. Vid större produktionsetableringar krävs ofta förstärkningar av såväl lokal-, region- som stamnät vilket bör beaktas.

Kommentar: Synpunkt noteras

Rörligt friluftsliv MB 4 kap 2 §

Enligt 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken är Vänern med öar och strandområden av riksintresse för rörligt friluftsliv med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Avgränsningen av riksintresseområdet preciserades av Länsstyrelsen 1988 och reviderades 1996. Riksintresset omfattar Hammarö kommun i sin helhet.

Redan 1996 lyfte Boverket fram behovet av en samlad översyn av bestämmelserna i nuvarande 4 kap. MB i rapporten *Områden av riksintresse enligt 3 kap. NRL*. Tio år senare lämnade verket samma synpunkter i rapporten *Vad händer med kusten?* Och tidigare i år föreslog Riksintresseutredningen en översyn av riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken betänkande *Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)*. Länsstyrelsen delar Hammarö kommuns syn på att riksintresset behöver ses över och har tillstyrkt Riksintresseutredningens förslag att en översyn av bestämmelserna i 4 kap 1–4 §§ genomförs. Regeringen har dock än så länge inte tagit ställning till förslaget och Länsstyrelsen har inte i dagsläget möjlighet att avsätta tid eller resurser för att genomföra en precisering av riksintresset. Samtidigt bedömer Länsstyrelsen att riksintressets nuvarande omfattning inte utgör ett hinder för en utveckling av befintliga tätorter eller av näringslivet på Hammarö.

Kommentar: Synpunkt noteras

Miljö kvalitetsnormer

Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer (3 kap 5 § PBL). I handlingarna som tillhör samrådsförslaget har kommunen helt utelämnat allt som rör miljö kvalitetsnormerna (MKN), utom några sammanfattande rader i miljökonsekvensbeskrivningen.

För att uppfylla kraven i plan- och bygglagen är det nödvändig för kommunen att inför granskning arbeta in uppgifter kring MKN i översiktsplanen. Kommunen behöver beskriva nuvarande status på MKN samt vara säkra på att de olika planförslagen inte försvårar uppnåendet av MKN. Det bör även beskrivas hur planförslaget kan bidra till att arbetet med att uppnå MKN för vatten, luft och buller.

Exempelvis, för att nå MKN för vatten behöver andelen ekologiskt funktionell kantzon runt Hammarösjön ökas från dagens läge, målet är att 31 hektar kantzon ska återskapas. Planförslaget bör därför beskriva hur kommunen avser att arbeta med den inriktningen samtidigt som planförslaget innebär en förtätning av bebyggelsen i kommunens norra delar. En annan fråga är hur kommunen avser att hantera höga halter tributyltenn i bottensedimenten samtidigt som kommunen planerar för en ökad småbåtstrafik. Översiktsplanen bör även beskriva hur den förslagna utvecklingen av kommunens VA-system förväntas bidra till uppfyllelse av MKN för vatten.

Kommentar: Beskrivning av MKN förs in i översiktsplanen. Kommunen kommer värna strandskyddet. Kommunen har för avsikt att upprätta en natur och vattenvårdplan som berör åtgärder för ekologiskt funktionella kantzoner. En text om VA-system läggs angående MKN för vatten.

Strandskydd

Översiktsplanen beskriver strandskyddets syfte och hur det gällande regelverket ska tillämpas på Hammarö kommun. Kommunens övergripande riktlinjer stämmer väl med strandskyddets syfte. Kommunen väljer att inte peka ut några områden för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS).

Kommentar: Synpunkt noteras

Mellankommunala frågor

Kommunen har i översiktsplanen identifierat ett antal mellankommunala frågor av betydelse för en hållbar utveckling både innanför och utanför kommunen. Avsnittet visar tydligt på kommunens vilja att samarbeta kring en rad olika frågor. Länsstyrelsen har ovan betonat behovet av ett gott samarbete kring kommunikationstråket med Karlstads kommun. Samarbete med Karlstad kommun är också av särskild vikt i frågan om reservatsbildning och den framtida utvecklingen av Klarälvsdeltat.

Kommentar: Synpunkt noteras

Hälsa och säkerhet

Översvämningsrisk och klimatanpassning

Frågor kring klimatanpassning och översvämningsrisk är väl behandlade i översiktsplanen. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma kommunen på att SMHI har tagit fram nya beräkningar av Vänerens vattennivåer, tappningar, vattentemperatur och is. Beräkningarna är gjorda för dagens och framtidens klimutförhållanden. Beräkningarna innebär också att nya planeringsnivåer ska tillämpas i samband med Länsstyrelsens vägledning Stigande Vatten. Nivåerna redovisas i ett faktablad som finns på Länsstyrelsens webbsida.

<http://www.lansstyrelsen.se/Varmland/SiteCollectionDocuments/Sv/miljoochklimat/Klimatanpassning/Faktablad%20V%c3%84NERN%20171110.pdf>

Det bör också nämnas att Boverket har fått i uppdrag att utveckla sin tillsynsvägledning avseende risken för översvämningsrisk. Syftet med uppdraget är att tillsynsvägledningen ska skapa förutsättningar för att ny bebyggelse blir långsiktigt hållbar och att länsstyrelsernas tillsyn är samordnad och förutsägbart. Tillsynsvägledningen ska bl.a. klargöra hur bebyggelse bör vara utformad för att anses lämplig i förhållande till risken för översvämningsrisk samt vilken återkomsttid som olika slag av bebyggelse bör tåla. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 28 februari 2018.

Kommentar: Uppdaterar texten om Stigande vatten. Ställningstaganden kring återkomsttid för vägar kommer att kompletteras i översiktsplanen.

Planeringsunderlag och allmänna intressen

Naturvärden och grön- och blåstruktur

Länsstyrelsen välkomnar kommunens ambitioner och strategier för att bevara naturområden som grönområden, parker, skolskogar samt våtmarker, och samtidigt förbättra tillgången till dessa platser. Att kommunen har tagit sikte på att skapa en överblick över den befintliga grön- och blåstrukturen och lyfta deras betydelse för ekosystemtjänster är positivt. Att undanta den södra delen av ön från vidare exploatering ligger också i linje med dessa strategier och de höga naturvärdena som är kopplade till denna del av ön. Under rubriken Grön- och blåstruktur (s.52) pekar översiktsplanen ut fyra mångfunktionella naturområdestyper. Klassificeringen och utpekandet av områden har sitt ursprung i kommunens *Tillägg till översiktsplan – gröninfrastruktur* som vann laga kraft 2011. Utöver dessa områden pekas kommunens naturreservat och Natura 2000-områden ut.

Grön infrastruktur definieras av Naturvårdsverket som *"ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet."*

Då kommunen har ambitionen att se till att bibehålla och främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster anser Länsstyrelsen att översiktsplanen bättre skulle kunna beskriva de naturvärden som ligger till grund för de utpekade områdena. En beskrivning av de konflikter som kan uppstå i samband med mångfunktionella ytor och hur kommunen avser att arbeta för att upprätthålla deras grundläggande naturvärden bör också beskrivas. Vidare bör kommunen ta ställning till det tematiska tilläggets aktualitet.

Där översiktsplanen redogör för strandskydd och naturreservat (s.19) borde övrigt skyddade områden även nämnas så som biotopskydd, Natura 2000 samt skyddade och hotade arter. Ett omfattande underlag kring naturvärden och biologisk mångfald finns att hämta från Länsstyrelsens webbgis:

<http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Varmland/Planeringsunderlag/>.

Kommentar: Kommunen har valt att integrera det tematiska tillägget som vann laga kraft 2011 i nya förslaget till översiktsplan. Kartan har uppdaterats efter nuläge och de förslagna utvecklingsområdena, beskrivningar och ställningstaganden kvarstår så länge. Kommunen har för avsikt att upprätta en natur- och vattenvårdsplan som omfattar den gröna infrastrukturen för att säkerställa naturvärdena, bedöma konflikter och hur det ska upprätthållas.

Jordbruksmark

Enligt Miljöbalken 3 kap. 4 § är jord- och skogsbruk av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Här kan det också påpekas att all mark en lantbrukare väljer att bruka betraktas som brukningsvärd, och att även jordbruksmark som har tagits ur produktion kan omfattas av begreppet (MÖD, P 4087-15 & P 4848-16).

Det framgår från översiktsplanen att kommunen ska vara restriktiv mot annan markanvändning på jordbruksmark. Länsstyrelsen ser positivt på ställningstagandet men noterar att kommunen frångår sitt ställningstagande vid några av utvecklingsområdena, t ex vid Sätterstrand, Jonsbol och Östanås. Inför granskning bör kommunen beskriva, i planen eller i miljökonsekvensbeskrivningen, varför en utveckling av dessa områden ska anses som väsentliga samhällsintressen och varför det är inte möjligt att ta annan mark i anspråk. Mer information hur kommunen kan arbeta med jordbruksmarkens olika värden i sin fysiska planering finns på Jordbruksverkets webbsida:

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/ettriktodlingslandskap/sejordbruksmarkensvarden.4.466f6a9c14e2f0659bbc544.html>

Länsstyrelsen vill även uppmärksamma kommunen på att vissa miljöer och objekt kopplat till jordbruksmark kan omfattas av biotopskyddet. Exempel på sådana biotoper är öppna diken, stenmurar, åkerholmar och odlingsrösen.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras avseende dessa områden där det är aktuellt och motiveras. Ställningstagandet genom riktlinjer från bevarande av åkermark har ändrats till restriktiv.

Friluftsliv

2012 fattade regeringen beslut om tio nationella mål för friluftslivet. Syftet med målen är att öka människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund. Områden av värde för friluftslivet är ett allmänt intresse och ska så långt möjligt värnas. Friluftslivet bedöms även ha stor betydelse för folkhälsan och den regionala utvecklingen, t ex besöksnäringen.

Friluftsmålen nämns inte specifikt i översiktsplanen. Istället hänvisas till Boverkets tematiska indelning i grupper av nationella mål där friluftsmålen faller under gruppen Natur och Miljö. Friluftsmålen och dess formuleringar med innebörd och preciseringar ligger därmed inte till grund för hanteringen av frågor rörande friluftsliv eller friluftsmålen i översiktsplanen.

Friluftslivets befintliga värden beskrivs dock relativt utförligt och i översiktsplanen tar kommunen tydligt ställning för vilka friluftsvärden som ska värnas och bevaras. Områden som ska undantas från vidare exploatering beskrivs tydligt. Planen tar uttryckligen ställning för en ekologiskt och socialt hållbar utveckling där natur/kulturmiljö samt friluftsliv spelar en viktig roll.

Kommunens ambition att underlätta för persontransporter med kollektivtrafik, gång och cykel är också positiv. Att kunna ta sig till friluftsområdena kollektivt och säkert är viktigt, inte minst ur ett barnperspektiv.

Länsstyrelsen vill dock påpeka att det idag saknas möjligheter att ta sig kollektivt till ett av de största friluftsområdena i kommunen, Killenegården.

Om planens intentioner, prioriteringar och ställningstaganden efterlevs kan friluftsmålen i relativt hög grad förväntas få genomslag i kommunens framtida utveckling. Det finns dock utrymme i planen att vara mer specifikt kring friluftslivets behov idag och i framtiden.

Kommentar: ÖP:n kompletteras med förslag på sträckning av kollektivtrafik till Killenegården. I övrigt noteras synpunkten.

Småbåtshamnar

En av översiktsplanens huvudinriktningar är att behålla närheten och tillgången till skärgården. Hammarö har tidigare tagit fram en lokaliseringsutredning som ger en tydlig strategisk riktning för en framtida utveckling av småbåtshamnar.

Med tanke på Hammarö kommuns starka skärgårdsprofil och det gedigna förarbetet som gjorts innehåller översiktsplanen förvånansvärt lite information om båtlivet i kommunen och förslag till framtida utveckling. Länsstyrelsen har tidigare uttryckt sig positivt till de förslag som finns i lokaliseringsutredningen och ser goda möjligheter att utveckla resonemanget kring småbåtshamnar i översiktsplanen utifrån det material och synpunkter som tidigare har lämnats.

Kommentar: Läger in en övergripande text om detta i översiktsplanen samt tydliggör att det är Lokaliseringsutredning för hamnar som godkändes av kommunstyrelsen 2015 som är det styrande dokumentet i dessa frågor. Kommunen ämnar inte att behandla detta vidare i översiktsplanen.

Kulturmiljö

Kommunen har nyligen tagit fram ett kulturmiljöprogram som ska, bland annat, ge råd och riktlinjer för hur kulturmiljöer på Hammarö kan bevaras eller utvecklas. Länsstyrelsen ser fram emot en revidering av

översiktsplanen inför granskning utifrån programmets inriktningar och innehåll då detta saknas i samrådsförslaget.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten uppdateras och kompletteras

Kommunikationer

Den förslagna bebyggelsestruktur som presenteras i översiktsplanen syftar till att underlätta för persontransporter med kollektivtrafik, gång och cykel. Noder och huvudstråk framgår tydligt från översiktsplanen och Länsstyrelsen ser positivt på att infrastruktur och trafikfrågor ges stort utrymme. Utbyggnadsstrategin och de åtgärder som beskrivs kan på flera sätt bidra till att uppnå flera miljömål, inte minst begränsad klimatpåverkan. Kopplingar till de nationella transportpolitiska målen framgår också från planhandlingarna.

Planen hänvisar också till den åtgärdsvalsstudie som Hammarö och Karlstads kommuner har tagit fram tillsammans med Trafikverket. Studien har identifierat ett antal brister som behöver lösas inom stråket mellan Karlstad och Hammarö. Utveckling av kommunikationer inom stråket är av strategisk betydelse för kommunen och regionens utveckling samtidigt som de förslagna planerna och åtgärderna kommer att kräva stor hänsyn till de höga naturvärdena som finns inom Klarälvsdeltat.

Med hänsyn till områdets strategiska betydelse anser Länsstyrelsen att stråket bör kunna lyftas fram ännu tydligare i översiktsplanen med en sammanfattning över de brister, åtgärder och utmaningar som råder. Länsstyrelsen vill också betona betydelsen av ett gott samarbete och fortsatt god dialog mellan kommuner, Trafikverket och övriga myndigheter i arbetet med att utveckla kommunikationer inom detta viktiga stråk. Vidare redovisar översiktsplanen ett planlagt område om ca 100 000 m² vid Vidön avsatt för småindustrietableringar. I samband med att området etableras måste frågan om trafikflöden och påverkan på väg 554 ur bland annat trafiksäkerhetssynpunkt lyftas.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras

Avfallshantering

Kommunens avfallsplan presenterar ett antal mål och åtgärder för en bättre avfallshantering på Hammarö kommun. En av åtgärderna är att utveckla samarbetet med organisationer och mellan kommuner kring återbruk och insamlingsplatser. Översiktsplanens beskrivning av avfallshantering och möjligheterna till källsortering skulle kunna kompletteras med ytterligare uppgifter avseende återvinningsstationer och deras placering och antal.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras med återvinningscentral på karta över utvecklingsområde Skoghall, samt att antal återvinningsstationer anges i text.

Miljöfarliga verksamheter

Översiktsplanen bör kompletteras med en karta över aktuella tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter med kategorisering a och b-nivå. Dessa är koncentrerade främst på Vidön och vid Sätterstrand. Kartunderlag finns att hämta på Länsstyrelsens WebbGIS tjänst. Uppgifterna är viktigt för hänsynstagande vid bostads- och näringslivsutveckling vid närliggande områden.

Kommentar: Synpunkt noteras och översiktsplanen kompletteras med karta över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter.

Utvecklingsområden

Hammarö kommun har i översiktsplanen pekat ut sex prioriterade utvecklingsområden. Samtliga utvecklingsområden och merparten av de förslagna förtättningsområdena har tidigare varit föremål för översiktsplanering, planprogram eller detaljplaner. För detaljerade synpunkter hänvisar Länsstyrelsen till de

yttranden som har lämnats i samband med respektive planörende. Länsstyrelsen delar Trafikverkets syn att trafiksituationen till följd av bebyggelse och bebyggelseutveckling vid Nolgård/Jonsbol behöver hanteras med ett samlat helhetsgrepp.

Trafiksituationen är redan idag besvärlig för både biltrafik och oskyddade trafikanter. Det finns ett tydligt behov av att öka tillgängligheten men också trafiksäkerheten i hela området.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten om behovet att öka tillgängligheten och trafiksäkerheten vid Nolgård/Jonsbol tydliggörs.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Naturvärden, miljökvalitetsnormer och jordbruksmark. Länsstyrelsen har ovan pekat på brister i planhandlingarna vad gäller redovisning av förslagets påverkan på bland annat skyddade naturvärden, miljökvalitetsnormer och jordbruksmark. Det är av stor vikt att miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas avseende dessa frågor för att identifiera, beskriva och bedöma miljöpåverkan och därmed uppfylla de krav som finns i 6 kap Miljöbalken.

Kommentar: Miljökonsekvensbeskrivningen ses över i sin helhet.

Miljömål

Miljömålen i MKB:n är väl beskrivna och lyfter hur man ska ta hänsyn till respektive målen vid ny bebyggelse. Tyngdpunkten ligger dock främst inom miljömålet begränsad klimatpåverkan där kommunen har flera ambitionshöjande åtgärder för att uppnå målet. Vad gäller de andra målen är fokus i första hand att minska påverkan och bevara de grön- och blåstrukturerna som redan finns. Det vore positivt om kommunen beskrev flera konkreta åtgärder som på ett mer aktivt sätt bidrar till uppfyllelse av alla miljömål. I dagsläget är bedömningen att nästan samtliga miljömål inte kommer att nås till 2020. Länsstyrelsen ser goda möjligheter för Hammarö kommun att använda sig av översiktsplanering som ett effektivt verktyg för att uppnå ett hållbart samhälle och bidra till uppfyllandet av miljömålen.

Kommentar: Beskrivningen ses över.

Verksamhetschef Bengt Falemo har fattat beslut i detta ärende. Planhandläggare Kester Gibson har varit föredragande. Biträdande enhetschef Magnus Ahlstrand har varit deltagande.

Övriga yttranden

Myndigheter, kommuner och region

Trafikverket

Ärendet

Trafikverket har tagit del av rubricerat underlag för om samråd för Hammarö ÖP 2017. Vision Hammarö 2030 är vägledande i arbetet med översiktsplanen och utgår från tre ledord; Grön ö, Nära och Framåtanda. Utifrån visionen har ett strategiskt program tagits fram som anger riktning och vägval. Det består av tre områden: Bo och leva, Folkhälsa samt Hållbarhet.

I scenariot som beskriver Hammarö kommuns strategiska utveckling anges att utbyggnaden skall ske huvudsakligen i tätorten och i områden nära befintlig infrastruktur. Bebyggelsen koncentreras till den norra

delen av Hammarö och skall utvecklas hållbart där stor vikt läggs vid gående och cyklisters behov. Man ser också ett nytt centrum kring Nolgård som blir en naturlig knutpunkt för hela ön.

Ärendet berör väg 236 och 554 där Trafikverket är väghållare. Båda vägarna har pekats ut i Funktionellt prioriterat vägnät. Längs vägarna mellan Skoghäll och Karlstad varierar trafikmängderna men är överlag jämförelsevis höga.

Ärendet berör också Skoghällsbanan, bandel 395, där Trafikverket är infrastrukturhållare. Banan trafikeras av ett mindre antal godståg.

ÅVS (åtgärdsvalsstudie)

Hammarö ÖP relaterar till det övergripande mål som parterna i studien "Stråket Hammarö- Karlstad" kommit överens om. Det återkopplar till det transportpolitiska målet och har sin utgångspunkt i långsiktigt hållbara och säkra resor och transporter.

Ytterligare en studie har genomförts som främst rör vägnätet i den nordöstra delen av Hammarö. Studien föreslår att man också ser över väghållarfrågan för resterande statlig väg, dvs väg 562, och Trafikverket ser att åtgärden bör genomföras varför frågan bör aktualiseras.

Kommentar: Hammarö kommun övertog väg 561. 565 och 566 från Trafikverket 2014. Övertagandet gjordes på kommunens förfrågan och sammanföll med Trafikverkets strävan att renodla sitt vägnät. I beslutet redogörs att fortsatta diskussioner väghållarskapet av väg 562 och 563 ska ske och detta bör fortsatt hanteras i samma forum.

Utvecklingsområden

Vidön:

Översiktsplanen redovisar ett planlagt område om ca 100 000 m² vid Vidön avsatt för småindustrietableringar. I samband med att området etableras måste frågan om trafikflöden och påverkan på väg 554 ur bland annat trafiksäkerhetshänseende lyftas.

Kommentar: Hur området ska angöras hanteras i detaljplanen för området och ett genomförandeavtal är tecknat mellan kommunen och Trafikverket.

Skoghälls tätort:

Vid utvecklingsområde Skoghälls tätort föreslås enligt karta en ny dragning av kommunal väg fram till korsning med väg 554/ Industrileden (Fastbergs). Ett sådant förslag måste utredas med utgångspunkt i VGU (Vägar och gators utformning) för att tillgodose krav på trafiksäkerhet och framkomlighet. Ytterligare bebyggelse, tung trafik från bruksområdet samt närhet till räddningstjänsten är faktorer som hänsyn bör tas till i utformning av en korsningspunkt här.

Kommentar: Synpunkt noteras.

Nolgård/ Jonsbol:

Nolgård/ Jonsbol är ett område med blandade funktioner som framförallt tillgängliggörs via 236 samt Lövnäsleden. Här ligger också en bytespunkt för kollektivtrafiken. Trafikmängderna är påtagliga vilket påverkar framkomlighet och trafiksäkerhet på statlig väg och det finns ett behov av att se på området i ett övergripande perspektiv då situationen redan idag är besvärlig för både biltrafik och oskyddade trafikanter. En trafikutredning kan samlat visa på både behov och möjliga åtgärder.

Det ter sig rimligt att här se ett ökande behov av att korsa väg 236 för oskyddade trafikanter längs hela Nolgård och strax norr därom, vilket idag inte kan ske planskilt mer än i en punkt strax söder om cirkulationen. Översiktsplanen redovisar förslag till gc-kopplingar, exempelvis en passage genom cirkulationsplatsen vid

Nolgård, som inte utan vidare är möjlig att anlägga. Det finns med andra ord ett tydligt behov av att öka tillgängligheten men också trafiksäkerheten i hela området.

Ytterligare etableringar, både vad gäller verksamheter och bostäder, måste därför innebära ett tydligt ansvarstagande för hur transportsystemet skall åtgärdas för att inte försämra trafiksäkerheten i området. Trafikverket anser att denna fråga måste prioriteras och åtgärder vidtas i samma omfattning och takt som nya verksamheter etableras eller bostäder byggs.

Kommentar: Gällande trafiksäkerhet så är kommunen överens med Trafikverket att det finns ett behov av att förbättra säkerheten och då främst för de oskyddade trafikanterna i området kring Nolgård.

Kommunen bedömer att det är under väldigt begränsad tid av hela dygnet som det råder begränsad framkomlighet för motortrafik på väg 236. Kommunen bedömer inte situationen som besvärlig för motortrafiken även om det är påtagliga trafikmängder. Åtgärder för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken är dock alltid önskvärd och bör prioriteras i samråd med Trafikverket och Värmlandstrafik. Framkomligheten för oskyddade trafikanter är undermålig. Trafikverket och kommunen har tidigare tittat på en lösning vid en enskild passage men kommunen vill gärna lyfta blicken och se på området som en helhet och vilka möjliga lösningar man gemensamt ser. Kommun välkomnar en fördjupad utredning och åtgärder i samverkan med Trafikverket. Kommunen vill framhålla att förslag på sträckning av gc-vägar är schematiska i Översiktsplanen, för att visa behovet av bättre genhet för främst cyklister, men också gående. Stråken och kopplingarna måste detaljstuderas i samband med beslut om genomförande.

Övriga områden:

Trafikverket stöder de principer som redovisas för övriga utvecklingsområden inom kommunen; bebyggelse tillåts endast där vägar kan anordnas på ett tillfredsställande sätt och ny bebyggelse skall anpassas till befintlig infrastruktur.

Pendling och godstransporter

Väg 236 är relativt hårt belastad då en stor andel av Hammaröborna arbetspendlar ut från kommunen. Stora Enso's anläggning med flera genererar ett stort antal godstransporter varje dygn som både sker både via tåg och på lastbil.

I enlighet med mål för åtgärdsvalsstudien "Stråket Hammarö- Karlstad" behöver åtgärder genomföras för att gynna hållbara resor och transportsätt. Detta ger en tydlig planeringsförutsättning och översiktsplanen bör ge inriktning i hur man ska gynna hållbar utveckling särskilt då önskemål lyfts fram om att öka godsvolymer och därmed antalet transporter och nya bostadsområden planeras på flera håll i kommunen.

Kommentar: Kommunen bedömer att en hållbar transportstrategi framgår i översiktsplanen. Den övergripande strategin för kommunikationer/transporter prioriterar en överflyttning av persontransporter från bil till nya gång- och cykelnät och ökad kollektivtrafik, med fler linjesträckningar och ökad turtäthet. En tätare bebyggelse med ökande befolkning ger bättre förutsättningar för kollektivtrafik och gång/cykel, så att det kan ske en överflyttning från personresor med bil. Det möjliggör för mer utrymme på vägarna för godstransporter samtidigt som det gynnar hållbar utveckling.

Trafikfrågor i tidig planering

Hammarö ÖP redovisar i flera sammanhang vikten av att i planeringsskede ge tyngs åt frågan om trafiksäkerhet och tillgänglighet och framkomlighet. Man anger att det är av vikt att vägarna har en tillfredsställande standard och är anpassad till de trafikmängder som uppstår på sikt.

Särskilt uppmärksammas oskyddade trafikanter förutsättningar samt att man tar med gc- och kollektivtrafikbehov i planeringen. Här anger kommunen att gång- och cykelnätet byggs ut i takt med nya planlagda områden och man vill förbättra möjligheterna att resa med kollektivtrafik. Trafikverket delar denna syn och ser positivt på att infrastruktur och trafikfrågor ges stort utrymme i framtida planering.

En trafikplan eller motsvarande som omfattar sammanhållna gc-stråk och kollektivtrafik-förutsättningar mm kan ge en sammanhängande bild av vilka mål som behöver uppnås och vilka åtgärder som krävs för detta. Här bör också frågan om och konsekvenserna av en ny tvärförbindelse mellan väg 236 och 554 strax norr om Hammarö kunna belysas.

Kommentar: En cykelplan är under framtagande i övrigt noteras synpunkten.

Riksintressen

Riksintresse för sjöfart/farled både in till Skoghall och till Karlstads hamn berörs inom Hammarö kommun (samt del av Karlstads hamn). Många av de utpekade riksintressena har en relativt grov avgränsning. I de fall frågan om påverkan på riksintresse eller förändringar som rör ett riksintresse tas upp kan behov om precisering lyftas för att på så sätt få en mer detaljerad avgränsning och en fördjupad beskrivning av den funktion som intresset syftar till att skydda. I nuläget pågår eller planeras ingen sådan precisering av berörda riksintressen.

Kommentar: Synpunkt noteras

Risker

Väg 554 är utpekad som sekundär rekommenderad väg för transport av farligt gods vilket innebär att en bedömning bör göras av riskbilden utifrån vägens perspektiv. Hänsyn till farligt gods ska beaktas vid exploatering enligt de rekommendationer som berörd länsstyrelse anger för väg. Trafikverket vill uppmärksamma att eventuella skydds/ riskreducerande åtgärder inte är godtagbara eller ska placeras inom vårt vägområde. Trafikverket hänvisar i övrigt till Länsstyrelsens bedömning.

Alla järnvägar i Sverige får användas för transport av farligt gods. Hänsyn till farligt gods ska därmed beaktas för exploatering enligt rekommendationer berörd länsstyrelse anger för järnväg. Trafikverket vill uppmärksamma att eventuella skydds/ riskreducerande åtgärder inte är godtagbara inom vår fastighet. Trafikverket hänvisar i övrigt till Länsstyrelsens bedömning.

Kommentar: Det är inte aktuellt med någon exploatering kring järnvägen bortsett från det redan planlagda området på Vidön för småindustri.

Sammantagen bedömning:

Trafikverket konstaterar och ser positivt på att översiktsplanen tar utgångspunkt i ett hållbarhetsperspektiv. Det är angeläget att trafiksituationen till följd av bebyggelse och verksamhetsutveckling vid Nolgård hanteras i ett mer samlat helhetsgrepp.

Kommentar: Synpunkt noteras.

Försvarsmakten

I Hammarö kommun finns inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del. I Hammarö kommun är det framför allt höga objekt, exempelvis vindkraftverk, som kan påverka riksintresset för totalförsvaret negativt. En generell text om riksintresset bör införas i plandokumentet och Försvarsmakten visar på ett förslag till översiktsplanedokumentet enligt nedan.

Riksintresset för totalförsvarets militära del

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flottlinjer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I Hammarö kommun finns inga riksintressen som kan redovisas öppet. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införandet av höga objekt i landets flyghinderdatabas.

Kommunen bör i sin översiktsplan även ta hänsyn till totalförsvarets civila del. Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016-2020 ska planeringen för civilt försvar nu återupptas. Planeringsarbete ska utgå från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer.

Kommentar: Synpunkt noteras och en generell text om riksintresset införs i plandokumentet.

Vad gäller totalförsvarets civila del är det inte en fråga som ska hanteras i översiktsplanen.

Karlstad kommun

Sammanfattning

Karlstads kommun har beretts tillfälle att yttra sig över samrådshandling, Översiktsplan 2017 Hammarö kommun. Synpunkterna som följer nedan är sammanställda av kommunledningskontoret och inhämtade från miljöförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen och teknik- och fastighetsförvaltningen.

Med tanke på den begränsade remisstiden skall detta yttrande betraktas som ett förslag till remissvar inför kommunstyrelsens behandling av ärendet den 20 september (och efterföljande justering av protokoll) 2017. Kommunstyrelsens beslut är följaktligen kommunens formella ställningstagande.

Karlstad kommuns synpunkter

Karlstad kommun ser glädjande på den befolkningsutveckling Hammarö upplever och ser övergripande positivt på den översiktsplan som nu är ute på samråd; ett nyckelverktyg för en strategisk samhällsutveckling. Arbetet tar genomgående väl hänsyn till befolkningens olika behov i livets olika skeden, oavsett hur livssituationen ser ut. Planen betonar även vikten av att bevara den kringliggande naturmiljön. Både för att naturen har ett egenvärde, men även för att den tillsammans med kulturmiljön har ett mervärde för kommuninvånarna på flera plan, däribland de ekosystemtjänster som nämns i översiktsplanen.

Hammarö och Karlstads kommun samarbetar och möts i flera frågor där vi drar gemensam nytta av det geografiska läget. Med utbyte i form av bland annat en arbetspendlande befolkning och teknisk infrastruktur är mellankommunala frågor viktiga att betona, något som görs i översiktsplanen. Idag är det regionala perspektivet, i en värld med allt större rörlighet, viktigt för att kunna skapa goda livsrum i en mobil värld och möjligheter till arbete, ett rikt friluftsliv et cetera.

Vatten och avlopp

I översiktsplanen pekas VA-översikten, VA-policyn och VA-planen ut som tre dokument som grunden för en hållbar VA-försörjning. Beträffande Karlstads kommuns vattendistribution till Hammarö kommun ses inga problem att klara den ökade befolkningstillväxten enligt ÖP:n under de kommande 10 åren. Den nya överföringsledningen från Örsholmen över till Bärstad förbättrade både kapacitet och säkerheten i distributionen till Hammarö kommun. Hammarös framtida befolkningstillväxt kommer läggas in i Karlstads kommuns ledningsmodell för dricksvatten för analys av framtida distribution inom Karlstad och till Hammarö kommun.

Vidare är det positivt att ÖP:n lyfter samarbetet mellan kommunerna avseende att Karlstad ska avleda avloppsvatten från omvandlingsområdet Dingelsundet till Hammarö kommuns reningsverk vid Vidön.

Under rubriken dagvatten står det beskrivet om fördröjningsåtgärder avseende dagvatten. Komplettera gärna texten med behov av *reningsåtgärder för dagvatten från starkt trafikerade vägar och stora parkeringsytor samt industrimark i synnerhet om områdena avvattnas mot Kattfjorden.*

Kommentar: Synpunkt noteras, dock anser vi att frågan avseende reningsåtgärder för dagvatten från starkt trafikerade vägar, stora parkeringsplatser samt industrimark bör hanteras i en dagvattenpolicy eller liknande och inte i en översiktsplan.

Många personer som bor på Hammarö arbetar i Karlstads kommun, vilket innebär en betydande arbetspendling. Likaså gäller det motsatta förhållandet; karlstadsbor arbetar på Hammarö. Kommunikationen mellan kommunerna är viktig i den regionala arbetsmarknadsregion som Karlstad och Hammarö är del av och det är bra att frågan lyfts. För att östadkomma möjligheter till en ökad rörlighet mellan Hammarö och Karlstad är det angeläget att Hammarö kommun prioriterar nya möjligheter till förbindelser mellan de båda kommunerna. Av den anledningen vill Karlstads kommun tydliggöra att det är angeläget att en förbindelse som angör Karlstads kommun med en ny bro till Jakobsberg prioriteras.

Hållbara transporter mellan de två kommunerna är viktiga redan idag men kommer att bli än viktigare i framtiden. Kapacitetsmässigt är Hammaröleden enligt en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) tillräcklig för en befolkningsökning på Hammarö. I samma ÅVS påpekas dock en önskan för att underlätta för andra medel för arbetspendling, bland annat förbättrade möjligheter att pendla med cykel. Att arbeta för att möjliggöra för arbetspendlande att ta sig till jobbet på eget valt vis, som även har positiva miljöeffekter, är något båda kommunerna tillsammans med Trafikverket har nytta av och bör sträva efter.

Kommentar: Vi håller med och i översiktsplanen läggs stor vikt och prioritet på gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vad gäller Jakobsbergsbron har Hammarö, Karlstad och Landstinget skrivit på en avsiktsförklaring med målet att den nya bron ska vara klar 2024.

Transporter och buller

Järnvägen är en högst aktuell fråga för hela regionen. Att minska miljöpåverkan genom att transportera mer gods på järnväg istället för väg är eftersträvarsvårt men som påpekas i översiktsplanen är en ökning av kapaciteten på Skoghallsbanan inte möjlig i dagsläget på grund av kringliggande infrastruktur. En framtida ökning av godstrafiken på järnvägen riskerar öka bullernivåerna längs med järnvägen. På grund av detta bör nya bullerutredningar för närliggande bostadsområden genomföras, då bullerutredningen till åtgärdsvalsstudien inte längre är aktuell.

Kommentar: Så länge inte godstransporterna ökar anser inte vi att en ny bullerutredning är aktuell.

Översvämningsrisker

För att hantera översvämningsrisken arbetar kommunen med fysiska åtgärder för att anpassa samhället för klimatförändringar, strategier för att hantera dagvatten samt bestämmelser gällande golvnivåer för nybyggnation och planering av nya områden i där översvämningsrisken är påfallande. Under varje

mandatperiod genomförs en risk- och sårbarhetsanalys tillsammans med Räddningstjänsten Karlstadsregionen, denna används som underlag vid planering av nybyggnation. I en risk- och konsekvensrapport gällande klimatanpassning gjord 2016, pekas Örsholmen i Karlstad ut som riskområde. Vid en eventuell översvämning av Örsholmen riskerar det att leda till regionala påföljder. Karlstads kommun vill peka på att ett översvämmat Örsholmen kan få allvarliga konsekvenser för Hammarö kommun, bland annat med avseende på livsmedels- och drivmedelsförsörjningen. Detta kan vara en risk som bör beaktas i en översiktsplan. Ett regionalt perspektiv på även översvämningar kan bidra till ett mer robust samhälle.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras

Mot en hållbar utveckling

Hammarö kommun har gjort ett gediget arbete i att lägga grunden för den framtida utvecklingen. Med omsorg för befolkning och miljö är översiktsplanen en genomgång av de förutsättningar och möjligheter, men även utmaningar kommunen står inför. Lokala såväl som regionala. Det regionala samarbetet med Karlstad i många fall, men också andra värmlandkommuner, är betydande för hela regionens utveckling. Att det regionala perspektivet finns med i kommunens översiktsplan pekar på en medvetenhet om betydelsen av det mellankommunala samarbetet.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningskontorets förslag till remissvar godkänns med tillägg och ändring enligt punkterna 2 och 3 och skickas till Hammarö kommun som Karlstads kommuns remissvar på Översiktsplan 2017 – Hammarö kommun.
2. Stycket på andra sidan under rubriken Kommunikationer kompletteras med följande text efter den andra meningen: För att åstadkomma möjligheter till en ökad rörlighet mellan Hammarö och Karlstad är det angeläget att Hammarö kommun prioriterar nya möjligheter till förbindelser mellan de båda kommunerna. Av den anledningen vill Karlstads kommun tydliggöra att det är angeläget att en förbindelse som angör Karlstads kommun med en ny bro till Jakobsberg prioriteras. Hållbara transporter mellan de två kommunerna är viktiga redan idag men kommer att bli än viktigare i framtiden.

Kommentar: Synpunkt noteras. Vad gäller Jakobsbergsbron har Hammarö, Karlstad och Landstinget skrivit på en avsiktsförklaring med målet att den nya bron ska vara klar 2024.

3. Den näst sista meningen i under rubriken Kommunikationer på sidan två ersätts med följande text:
I samma ÅVS påpekas dock en önskan för att underlätta för andra medel för arbetspendling, bland annat förbättrade möjligheter att pendla med cykel.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras

Kristinehamns kommun

Kristinehamns kommun yttrar sig endast kring frågor av mellankommunal karaktär. Planeringsavdelningen har tagit del av planförslaget till ny översiktsplan för Hammarö kommun. Kristinehamns kommun ser positivt på att Hammarö kommun förnyar sin kommunomfattande översiktsplan. Eftersom vi också själva planerar att gå ut på samråd med vår egen kommuns nya översiktsplan i närtid, så har vi tagit del av förslaget med ett extra stort intresse. Vi kan konstatera att vi har många likheter då vi också är en skärgårdskommun som vill utvecklas i vissa delar medan vi också värnar och önskar bevara andra delar.

Det vi också har gemensamt är att våra kommuner båda till stor del består av Vänervatten och Vänerkust. Vi vill därför särskilt poängtera att vi delar Hammarös syn på att Vänern är en fantastisk tillgång för friluftslivet, båtsport, bad, sportfiske och yrkesfiske samt dess stora betydelse som transportled där stora mängder gods

fraktas från norra Vänern ner mot Göta älv. Kristinehamn ser vikten av att gemensamma frågor kring Vänern i första hand ska ske genom Vänersamarbetet.

I övrigt så delar vi också synen också synen om att det är viktigt att ha en samsyn kring vindkraftsetablering. I Kristinehamns ÖP-tillägg om vindkraft har vi tagit ställning emot vindkraftsetablering inom vår del av Vänerskärgråden.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras

Region Värmland

I översiktsplanen beskrivs på ett strategiskt och övergripande plan hur Hammarö kommun i framtiden ska utvecklas och vilka värden som ska bevaras. Översiktsplanen är kommunens viktigaste strategiska dokument för hur mark- och vattenresurser ska förvaltas på lång sikt. Med nedanstående riktlinjer ger kommunen uttryck för kommunens ambitioner och kommande utveckling:

- Behålla vår närhet och tillgång till skärgården, naturen och kulturmiljön
- Skapa en tätare bebyggelsestruktur av varierad karaktär
- God livskvalité
- Klimatsmart och resurshållande bebyggelse

Regionens yttrande tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin *Värmlandsstrategin 2014-2020* och andra regionala program och planer.

Regionalt utvecklingsansvar

Region Värmland har det regionala utvecklingsansvaret i länet. Utvecklingsansvaret innebär att region Värmland har uppdrag att arbeta med att skapa förutsättningar för en ekonomiskt, social och miljömässig tillväxt i hela Värmland. Värmland ska vara en plats där människor vill bo och där företag vill etablera sig, verka och utvecklas. I Värmlandsstrategin 2014-2020 finns de samlade regionala målen för länets utveckling.

Värmlandsstrategin, tillsammans med Länstransportplanen och det regionala trafikförsörjningsprogrammet är viktiga strategier för att uppnå en hållbar samhällsutveckling i länet. I detta sammanhang är det därför av stor vikt att det finns en samverkan mellan det regionala utvecklingsarbetet och att kommunernas översiktsplaner beaktar de regionala mål som formulerats i ovanstående strategier och planer.

Synpunkter

Hammarö kommun har kommit med ett bra förslag till ny översiktsplan och utgår från att planläggningen av mark för såväl bostäder, service och näringsliv ska ske ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart perspektiv. Detta visar inte minst kommunen genom att peka ut områden som anses mest lämpade för nybyggnation, där samtliga ligger i anslutning till områden där bebyggelse redan finns. De utpekade områdena har i dagsläget dessutom relativt goda möjligheter till kollektivtrafik samt gång- och cykelbanor. Kommunen beskriver även hur man kommer att arbeta strategiskt med att planlägga för att underlätta för att välja cykeln framför bilen, vilket är positivt såväl för folkhälsan som miljön. I detta sammanhang är det viktigt att även planera förskolor och skolor så att de inte bara är lätta att ta sig till via gång- och cykelbanor, utan även att de ligger relativt kollektivtrafknära, för att underlätta vardagen för föräldrar som ska hämta och lämna innan och efter jobbet. Detta för att ytterligare underlätta för människor att åka kollektivt istället för att ta bilen.

Kommentar: Vi håller med och det är därför vi i t.ex de utpekade utvecklingsområdena Jonsbol, Anneberg och Östanås har med etablering av förskola.

Hammarö kommun har i sitt förslag till ny översiktsplan tagit de regionala målen i beaktande, detta märks i hur kommunen tänker sig den långsiktiga strategiska planeringen. Planförslaget saknar dock en koppling till de

regionala målen som finns beskrivna i Värmlandsstrategin, Länstransportplanen och det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Planförslaget bör i något kapitel kompletteras med detta så att sambandet mellan t.ex. infrastruktur- och kollektivtrafikstråk och planer på bebyggelseutveckling framgår. Detta skulle öka tydligheten hur den regionala infrastruktur- och kollektivtrafikplaneringen integreras med den kommunala bebyggelseplaneringen.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten kompletteras med Länstransportplanen och det regionala Trafikförsörjningsprogrammet. Att räkna upp exakt hur vi tar hänsyn till alla mål skulle dock bli alltför omfattande. Däremot precis som vi nämner i översiktsplanen har vi beaktat och integrerat de nationella och regionala mål, strategier och program i riktlinjerna för kommunens utvecklingsstrategi.

Värmlandstrafik

Värmlandstrafik har tagit del av utställningshandling över översiktsplan Hammarö kommun och lämnar härmed sina synpunkter.

Värmlandstrafik ser med fram emot Hammarö kommuns nya översiktsplan och utvecklingsområden.

Översiktsplanens övergripande strategiområden Bo och leva, Folkhälsa och Hållbarhet stämmer överens med Värmlandstrafiks målsättningar angående miljöeffekt, trafiksäkerhet samt tillgänglighet.

Den nya översiktsplanen och de planer som redan finns idag för Värmlandstrafik, ser vi kan bidra till ökat kollektivtrafikåkande och arbetspendling samt möjliggöra samåkning.

Att förlägga ny bebyggelse i de norra delarna av ön ser vi stämmer väl överens med Värmlandstrafiks och regionens utvecklingsstrategi. I de områdena finns redan kollektivtrafiken och det går på ett förhållandevis enkelt sätt att utveckla den. Idag sker en stor del av arbetspendlingen till och från Karlstad med bil.

Värmlandstrafik vill poängtera att inte enbart till kommunikationsstråk för bil planeras i den nya bostadsutvecklingen utan även möjligheter för kollektivtrafik, arbetspendling samt samåkning. Den föreslagna utbyggnaden av Anneberg, Bärstad, Nolgård, Rud och centrum ger goda förutsättningar för ökat kollektivtrafik. Värmlandstrafik ser även positivt på utvecklingen av Sätterstrandsområdet, men vill även där poängtera vikten av att inte enbart planera för kommunikationer med bil utan även möjliggöra ökad linjetrafik och möjligheter till arbetspendling samt samåkning.

Kommentar: Synpunkt noteras, i översiktsplanen läggs stor vikt och prioritet på gång, cykel och kollektivtrafik!

Kommunala partier, nämnder och bolag

Socialdemokraterna Hammarö

För Socialdemokraterna är det viktigt att Hammarö kommun skall grunda sina beslut på lång sikt hur man förvaltar sin mark och vattenresurser för nuvarande och kommande generationer Hammaröbor. Därför är vi positiva att översiktsplanen arbetas fram grundligt och förankras, och med de förutsättningar som finns kända vid arbetes början.

Från Socialdemokraternas horisont vill vi trycka extra för att att det byggs markeffektivt. Det innebär att förtätningar med flerbostadshus är att förordas så marken utnyttjas effektivt. Dessutom byggs att fler har möjlighet att se vattenlinjen. Vi vill beakta vidare att det byggs områden med mixad bebyggelse, så att medborgarna kan bo i hela livets skeenden i sitt närområde. Mötesplatser för mellanmänniska möten anser vi som angelägna, tex parker, idrottsplatser etc.

Vidare är det viktigt att belysa vikten av sammanhängande skogsområden, att de bevaras ser vi från socialdemokraterna som viktigt. Att det som i dag är möjligt att vandra i skog hela vägen från Mörrudden

till Bonäsudden., samt att vandringsleder bevaras och utvecklas. Att inte bebygga öppen ängsmark anser vi är bra.

"Skärgårdskommuner med framåtanda. Värmlands skärgård, Vänerens hjärta" utdrag ur Hammarös kommuns vision mot 2030. Vi socialdemokrater vill utveckla skärgården så den tillgängliggörs för fler Hammaröbor. Exploatering i närhet vid vatten bör ses som en möjlighet att utveckla skärgården som ett rekreationsområde, där naturen bevaras och tillgängliggörs.

Hammarö har idag stor brist på planlagd mark för näringsliv och mindre industrier. För oss socialdemokrater är det viktigt att det finns plats för både små och stora företag att expandera på.

Kommentar: Vi har idag planlagd mark för småindustri på Vidön. Många av de utpekade utvecklingsområdena gör det möjligt att planlägga för blandade funktioner som bostäder och verksamheter.

Vidare vill socialdemokraterna påpeka:

På sid. 17-18 Planlagd mark finns det framtida möjligheter för näringslivsutveckling på Sätterstrand. Där pekar ju ÖP även ut området som framtida bostadsområde. Går detta ihop?

Kommentar: Att blanda fler funktioner på ett område är en stor fördel ur många aspekter och något vi prioriterar i förslaget till ny översiktsplan och Sätterstrand är ett område vi anser lämpligt för flera funktioner.

På sidan 18 översta stycket där "Strategi för näringslivsarbetet 2012-2014 ligger till grund för översiktsplanen. Den strategin är inaktuell och bör inte ligga till grund för planen.

Kommentar: Vi stryker det ur texten och lägger till text om samverkan i Karlstad Business region.

Nya Moderaterna Hammarö

I det stora hela har partiet inga synpunkter, dock måste nämnas att sidorna 13-15 inte hör hemma i en ÖP. Som exempel kan nämnas sid 14, näst sista stycket, strax över rubriken Grundsärskolan. Detta kan möjligen finnas i ett politiskt dokument i något av den nuvarande majoritetens partiprogram, dock icke i en ÖP. Sidorna ska enligt vår bedömning justeras och rensas från "privata" åsikter. Personliga åsikter och/eller ställningstaganden har inget värde i en myndighetsskrivelse.

Vi yrkar därför att ÖP:n nogsamt korrekturläses och justeras i enlighet med ovan anförda synpunkter.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten justeras.

Centerpartiet Hammarö

Vi bor i en fantastisk skärgårdskommun.

Centern värnar om vår trygga kommun där människor trivs tillsammans. Framförallt är vi stolta över vårt arbete med social och materiell hållbarhet. Centern delar mycket av det som beskrivs i ÖP:n. Vi har valt att påpeka det vi önskar förändra och utveckla.

Kommunen måste växa i lagom takt dvs. att ekonomiska och planeringsmässiga förutsättningar är goda.

Vi är många som ska samsas på liten yta. Då är det viktigt att noga beskriva vilka områden som ska vara orörda och exklusiva och samtidigt ange vilka utrednings- och utvecklingsområden som ska finnas för framtida bebyggelse.

Dagens samhällsförändring sker i en allt snabbare takt. Nya planeringsanspråk och intressen gör att översiktsplanen behöver ses över kontinuerligt för att behålla sin funktion som ett strategiskt vägledande dokument.

Dagens problem består av att vi blivit för många kommuninvånare på kort tid. Detta har medfört att vi inte riktigt hänger med i den kommunala utvecklingen av skolor, förskolor, infrastruktur mm.

Politikerna behöver vägledning att tolka översiktsplanens framtidsbild och avvägningar mellan olika intressen och fortsatt planering.

Kommentar: Vi har presenterat översiktsplanen för många av er vid flera tillfällen, men finns det behov gör vi det gärna igen!

Förslag till förändring och utveckling

Rädda södra delen av Hammarö

Kommunen ska ta fram en hållbarhetsbedömning i vilken den beskriver de ekologiska/miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter som ÖP:n förväntas komma att ge upphov till. Medverkar kommunen till en hållbar framtid?

Kommentar: En översiktlig bedömning utfördes i förarbete till översiktsplanen när olika framtidsbilder presenterades och beslutades politiskt (KS 2015/50 och beslut KS 2015/639). Det bör också påtalas att miljökonsekvensbeskrivningen som ingår i översiktsplanen bedömer och beskriver de ekologiska/miljömässiga aspekterna.

Skapa bebyggelse som gynnar resurssnål livsstil. Använda sunda och miljövänligare byggnadsmaterial. Centern ser gärna en utveckling av hus byggda av trä. Skapa boendemiljöer med gång- och cykelinfrastruktur i anslutning till snabba kollektivtrafikspår. Allt vi gör i kommunen ska gå hand i hand. Hammarö har vid ett flertal tillfällen blivit ålagda att dra fram VA till olika områden. Med god planering ska sådana situationer vara kända och kunna hanteras på ett förebyggande sätt.

Kommentar: Val av sunda byggnadsmaterial bör styras med mål och riktlinjer inom verksamheten och kan inte lyftas i en översiktsplan. VA-utbyggnad är en fråga som ligger hos serviceförvaltningen och en VA-plan som hanterar detta är under framtagande. I områden utpekade som utvecklingsområden i översiktsplanen finns redan kommunalt VA, och med en ny översiktsplan kan vi begränsa utbyggnad av bebyggelse på övriga Hammarö.

Centern vill att utveckling av villabebyggelseområdena Östanås/ Rud får anstå. Vi ställer oss även frågande om vi i dagsläget ska godkänna nya detaljplaner för Jonsbol, Hult, Hästviken, Anneberg och Bärstad. En möjlighet kan vara att tidsbestämma någon.

Kommentar: Att stryka Östanås/Rud anser vi synd då Rud redan idag är ett område som växer och med en ökad befolkning skulle förutsättningar att ordna bättre service där åt alla på Rud med tex bättre kollektivtrafik öka. Dessutom äger kommunen stor del av den utpekade marken, vilket ger oss goda förutsättningar att bestämma när och hur området ska utvecklas. Vad gäller Hästviken finns där en antagen fördjupad översiktsplan. Jonsbol är ett område som bör prioriteras då en utveckling av området skulle kunna ge goda förutsättningar att lösa dagen trafikproblematik i området samt att det är ett strategiskt bra läge i kommunen att förtäta med både bostäder och verksamheter. Övriga områden bör fortfarande ingå men kan nedprioriteras.

Centern vill att alla kommande detaljplaner prövas om de går i takt med den kommunala servicen. Vi menar då, har vi tillräckligt med skollokaler, förskolor, äldreboenden, gator och vägar, snabba kollektivtrafikspår mm. I de fall så inte sker, senarelägg eller avfärda projekten.

Kommentar: I översiktsplanen tas möjliga utvecklingsområden fram och därefter ges planbesked i Kommunstyrelsen

Ta fram en plan för hur och när Sätterstrandsområdet ska utvecklas.

Kommentar: En plan för hur och när Sätterstrandsområdet ska utvecklas kan tas så fort översiktsplanen är antagen och vunnit laga kraft. Man skulle dock kunna lägga in en text om detta i översiktsplanen, t.ex att man vill ha en markansvisningstävling för området för att ta ställning till att Sätterstrand är ett område kommunen prioriterar att planlägga.

Centern vill ha gröna och sköna stråk, parker, generationsmötesplatser, möjlighet att kunna komma ner till Vänerns stränder och bra cykel- och gångvägar på hela ön.

Är alla vägar skyltade med "Privat väg" riktigt märkta?

Kommentar: Gröna och sköna stråk, parker, generationsmötesplatser, möjlighet att kunna komma ner till Vänerns stränder och bra cykel- och gångvägar på hela ön är något vi

framhäver i förslaget till ny översiktsplan. Huruvida alla vägar märkta med "Privat väg" är riktigt skyltade är inte en planfråga och inte en översiktsplanefråga utan en tillsynsfråga för Miljö- och byggförvaltningen eller Serviceförvaltningen.

Ta fram mål och delmål.

Varje år ska det ske en återrapport till kommunfullmäktige om hur kommunen utvecklas gällande bebyggelse, grönområden, vägar mm. Så eventuella avvikelser kan hanteras.

Kommentar: Viss del kommer att hanteras i och med att översiktsplanen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod. I övrigt är detta inte fråga att hantera i översiktsplanen utan det ska ingå i styrning- och ledningsarbetet och bör lyftas politiskt i kommunfullmäktige.

Vänsterpartiet Hammarö

För enkelhetens skull låter vi våra kommentarer följa sidordningen i dokumentet.

Sid 8. Sista stycket bör följas för att tydliggöra ekonomins roll:

"Hammarö kommuns strategi är att basera ekonomin på långsiktigt tänkande och använda den som verktyg för att stärka ekologisk och socialt hållbar samhällsutveckling. Det innebär att kommunen ska sträva efter att ha en ekonomi i balans över åren, en stark ekonomi och en lånebild som ger utrymme för oförutsedda händelser i kommunen. Investeringar och nybyggnation av bostäder skall prövas mot dessa krav. En god ekonomi är en grundläggande förutsättning för Social och Ekologisk hållbarhet."

Kommentar: Detta är inget som hör hemma i en översiktsplan

Sid 11. Det deterministiska draget bör tonas ner, dvs att politiken i hög grad kan påverka befolkningsutvecklingen. Att utvecklingen ligger i händerna på politiken i kommunen i stor utsträckning.

Kommentar: Tycker inte att texten säger det utan bara att den byggbaserade prognosen stämmer bättre än den framskrivna som bygger på statistik.

Sid 15. Bör klargöras att både fritidsverksamheten och anslagen till kultur har skurits ner de senaste 10 åren. Och att det rimmar illa med dokumentets helt riktiga syn på dessas betydelse.

Kommentar: Detta är inget som hör hemma i en översiktsplan

Sid 16. "Behov av boende": Vi ser positivt på den nybyggnation som pågår i Lillängshamnen... Vår kommentar: Kanske bra att man gör, men ska det stå här. Räcker konstatera vad som gjorts.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten justeras

Sid 17. Angående försäljningsindex. Bör framhållas att dessa index är låga för kommunens del. Texten bör också problematisera något kring hur butikerna ska överleva på sikt. Förmodligen finns det för många också.

Kommentar: Att dessa index är låga står redan i texten

BILD

Sid 18. Bangolfen saknas.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten justeras

Sid 21. Strandskydd. Bör finnas med om det faktiska läget i procent av tillgängliga stenstränder. Mycket är privat, gamla försyndelser. Kan kommunen i någon mån vrida klockan tillbaka? Köpa strategiska områden. Hur tänker man? Hur förhindra att sommarstugor blir permanentboende?

Kommentar: Detta är en generell text om strandskydd. Att bevara och tillgängliggöra våra stränder är en av planeringsstrategierna vi utgår från gällande kommunens framtida utveckling.

Sid 24. Kollektivtrafik. Att röra sig öster – väster och tvärtom fungerar dåligt i kommunen och bör utvecklas.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten justeras

Sid 38. Kulturmiljövärd. Den gamla bebyggelsen i på båda sidorna av Bruksgatan Skoghall bör utpekas som riksintresse, samt villaområdet i Edsviken.

Kommentar: Kommunen kan inte själv peka ut riksintressen utan det görs på nationell nivå, däremot är områdena med i Kulturmiljöprogrammet som antogs av kommunfullmäktige nu i höst.

Sid 47. "Ett växande Hammarö" – Tanken på ytterligare ett centrum på Nolgård måste analyseras noga – risk finns att man kväver Skoghalls centrum. Skulle t.ex. ett systembolag hamna där skulle det påverka Skoghalls centrum väldigt negativt.

Kommentar: Att ett ytterligare centrum på Hammarö tar död på Skoghalls centrum tror jag inte utan ett handelscentrum på Nolgård kan locka de kunder som väljer att annars handla i Karlstad både vad gäller kommunens och Karlstads kommuns invånare.

Sid 48. Texten bör ses över så den inte faller in i rena turistbroschyrstilen. Längst ner på sidan 48 finns ett sådant avsnitt. Finns mer på andra ställen, t.ex. sid 56. Hör inte hemma här.

Kommentar: Synpunkt noteras

Sid 49. Formuleringen... "Ställa högre krav på exploatörer att säkerställa kvalitetshöjande åtgärder och kompensation för förluster av ekosystemtjänster vid exploatering av nya områden."...är mycket oklar. Antag att man slår ut en biotop kan det kompenseras genom att man bygger en trevlig lekpark eller liknande. Hur tänker man?

Kommentar: Synpunkt noteras och texten förtydligas

Sid 49. "Planera en klimatanpassad bebyggelse och bevara befintlig jordbruksmark oexploaterad för att stödja rätten till mat i framtiden" – En del av de faktiskt planerade områdena som möjligt att bygga på strider mot denna formulering, varför den bör tydliggöras.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten förtydligas

Sid 52. Vidön är en stor del av vår kommun, men också nära till där folk bor. En vit fläck på kartan. Har vi inga tankar om området? Där finns fina stränder t.ex. Bra i och för sig för oss som är hemma i området – man får vara i fred på 1-4:e strand på sommaren!!

Kommentar: Vidön är i dagsläget inget utpekat utvecklingsområde, dock har området stora potential ändå som nämns på flera ställen i dokumentet. Dels så har vi ett område detaljplanerat för småindustri samt att en del av området kommer att ingå i reservatsbildningen

Sid 74. Vi känner tvekan till att områdena Östanås 1 och 2, samt Bråten behöver vara med i denna plan. Kan finnas kvar i bakfickan och ev tas fram längre fram. Båda har en lantlig karaktär på den norra delen av ön, som vi skall vara försiktiga med.

Kommentar: En utveckling på Östanås kan ge Rud och hela den nordöstra sidan bättre förutsättningar att få förbättrad kollektivtrafik, vilket är en av planeringsstrategierna vi utgår från gällande kommunens framtida utveckling.

Vi håller med om att det är viktigt att värna om den lantliga karaktären, men kommunen har fortfarande planmonopol och med rätt planering kan områdena trots exploatering behålla sin lantliga karaktär.

Sid 76. Vad kan göras med områdesplaner för att begränsa sådan förtätning som beskrivs här och som egentligen inte är önskvärd.

Kommentar: Man kan ta fram detaljplaner eller områdesbestämmelser för att begränsa bebyggelsens utformning och storlek eller stoppa vidare exploatering helt i dessa områden.

Kristdemokraterna Hammarö

Kristdemokraterna Hammarö har tagit del av samrådshandlingen för ny översiktsplan och har följande kommentarer.

Översiktsplanen är ett bra och viktigt dokument som behöver en ordentlig översyn av en redaktör som gör dokumentet enhetligt och läsbart.

Kommentar: Förbättringsåtgärder ska göras gällande layouten inför granskning.

Innehållsmässiga kommentarer:

- 1) Sid 13-15 i kapitlet " kommunens bakgrund och förutsättningar" tar texten tydlig politisk ställning i kontroversiella frågor rörande skollokaler. Detta är högst olämpligt då denna fråga är så kontroversiell att den lett fram till kommunens första folkomröstning. Korta ner texten och håll den till fakta och beslutade åtgärder.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten justeras

- 2) Mörmoområdets sammanhängande skol- och idrottsområde bör lyftas fram i översiktsplanen och ställning tas för att bevara och utveckla detta. Detta område är t.ex- lämpligt för ny simhall.

Kommentar: Synpunkt noteras

- 3) Dokumentet saknar ställningstagande för utveckling av småbåtshamnar.

Kommentar: En lokaliseringsutredning för hamnar har tagits fram och godkänts av kommunstyrelsens arbetsutskott 2015-10-20. Text om detta läggs till i dokumentet

- 4) Det saknas ställningstaganden runt besöksnäringen, t.ex. utveckling av områden för ställplatser för husbilar.

Kommentar: Det finns i dagsläget inget kommunalt ställningstagande kring ställplatser för husbilar. Detta kan komma att ses över i framtiden men behöver inte behandlas i översiktsplanen.

Dokumenttekniska kommentarer:

- 5) Dokumentet är för långt. Ett redaktionellt arbete behöver göras för att korta texterna och fokusera på fakta och ställningstaganden. Det viktiga drunknar tyvärr i allmänna utläggningar.

Kommentar: Ett redaktionellt arbete kommer att ske i samband med granskning dock så är en översiktsplan ett omfattande dokument och detta är i relation till många andra översiktsplaner, ett ganska kort dokument

- 6) Kapiteln behöver ha numrering och konsekvent nivåindelning. Det är ett dokument som ska kunna refereras till, varför möjligheten till en tydlig hänvisning till plats i dokumentet är viktigt.

Kommentar: Det kommer att ske i samband med det redaktionella arbetet inför granskningen

- 7) Sid. 16- 2:a meningen Behov av boende. "Vi ser positivt..." Vem avser begreppet vi? Skriv om.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten formuleras om

- 8) Sid 17-tredje stycket. "Idag är Hammarö inte längre en brukskommun och Skoghall inte längre en bruksort" Högst subjektiv bedömning av författaren som sårar många läsare. Meningen tillför inget och bör strykas. Åter igen, håll texten kortare och faktabaserat under denna del.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten formuleras om

- 9) Ställningstaganden är inte framställda på ett konsekvent sätt i dokumentet. Kapitel "Riksintressen och mellankommunala intressen är föredömligt tydligt i vad som är ställningstaganden och vad som är förklarat som brödtext. Punktnotationen i kapitel "Hammarö kommuns strategiska utveckling" blandar ställningstaganden med rena faktaupplysningar. Se speciellt sidan 54.

Kommentar: Synpunkt noteras och texten ses över

- 10) Kapitlet "Hammarö kommuns utvecklingsområden" har väldigt otydliga ställningstaganden och känns mer som ett allmänt resonerande. Den inledande texten säger bl.a. "Vi har i arbetet..." Vilka är vi? Vem är avsändaren? Skriv om.

Kommentar: Synpunkt noteras, texten genomläses och förtydligas

- 11) Språklig granskning krävs, det är gott om stavfel, särskrivningar, syftningsfel etc. Här är ett urval av språkliga brister.

a. s.9

Sett ur ett nationellt perspektiv ligger Hammarös befolkningsutveckling procentuellt något högre än den årliga ökning som skett i Sverige **som stort** mellan åren 2005-2015 (=8 % per år). Jämförs befolkningsutvecklingen i Hammarö med andra kommuner i Värmland

- b. s.18- Sättersviken och med mycket fin natur att njuta av. Borde väl vara Sättersviken?
- c. S.19- Naturtyperna omfattar både sjö, fuktäng, gräsmark och sump- och lövnaturskogar. Området är utpekade i EU:s nätverk för värdefull natur, Natura 2000, för att...
- d. S.22- Hammarö kommun är en ö som har tre förbindelser till fastland och Karlstad kommun. De två statliga vägarna väg 236 , Hammaröleden i öster och väg 554, Dingelsundsleden i väster är de primära.
- e. S.23- Det finns idag tre viktiga pendlarstråk för cykel mellan Hammarö och Karlstad. Hammaröleden för östra delen av Hammarö, Dingelsundsvägen
- f. S.31- Eller bör vi kanske inte det? Bör tas bort.
- g. S.37- **Fiskvik**. Riksintresseområdet Fiskvik omfattar ett större land- och vattenområde av den sydvästra delen på Hammarö kommun. Borde vara sydöstra delen"
- h. Området utgör en framskjuten del av norra Vänerkusten och är beläget på den östra delen av Hammarös.
- i. S.38- Hammarös **kyrka** **Hammarö kyrka**
- j. På Hammars udde finns i Nolgårdsviken finns ett fågeltorn
- k. Hammarsudde ska det vara ett eller två ord?
- l. S.60, 61, 64, 66 Detaljplan krävs. Exploatering ska **ske** via detaljplan. Samma sak två gånger!

Kommentar: Genomläsning och språklig granskning kommer att ske.

Servicenämnden

Servicenämndens arbetsutskotts förslag till servicenämnden

Servicenämnden lämnar förslag på ny översiktsplan utan erinringar.

Sammanfattning

Framtagandet av en ny översiktsplan för Hammarö kommun är ett mycket viktigt strategiskt arbete. Ett arbete som på ett bra sätt ska stödja utvecklingen av kommunen. Serviceförvaltningen ser det framtagna dokumentet som heltäckande men påtalar vikten av en god implementering av detsamma i samtliga delar av samhällsbyggnadsarbetet i kommunen.

Arbetet med framtagandet av en ny översiktsplan har pågått under flera år och under hela den tiden har serviceförvaltningen fått möjlighet att delta i arbetet i hög utsträckning. Samtliga frågeställningar som serviceförvaltningen bedömt som viktiga och/eller sett behov av justeringar av har hanterats löpande. Av den anledningen ser serviceförvaltningen nu inget att erinra om i förslaget.

Protokollsanteckning

Ordförande Margareta Ivarsson (C) lämnar följande protokollsanteckning: Hänvisning till Centerpartiets remissvar.

Kommentar: Se kommentarer till Centerpartiet

Miljö- och byggnadsnämnden

Sammanfattning

Översiktsplanen behandlar den framtida utvecklingen av Hammarö kommun och är en beredskap för den långsiktiga fysiska utvecklingen av kommunen. Planen ska ge vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt om hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas. Planen ska redovisa hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Planen ska även redovisa de allmänna intressen som anges i plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB). Översiktsplanen ska leda till ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Utredning

Nämnden påpekar oklar grammatik i vissa meningar som t.ex. sidan 69 "exploatering ska via detaljplan". Detta återkommer på fler ställen och bör ses över.

Sexvåningshus på Mörmon (Haga) anses inte lämpligt.

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

Miljö- och byggnadsnämnden vill tillägga följande till Översiktsplan 2017

– Kontrollera meningsbyggnad

– Sexvåningshus på Mörmon (Haga) anses inte lämpligt

Kommentar: Genomläsning och språklig granskning kommer att ske. Vi vill i översiktsplanen ge möjlighet till högre hus, sedan ska detta prövas vidare i detaljpanelläggning.

Hammaröbostäder

Yttrande över planförslag "översiktsplan 2017"

I egenskap av kommunalt bostadsbolag ingår i vårt uppdrag att tillse att det finns möjligheter till boende i hyresrätter inom Hammarö kommun. I ägardirektiv finns en särskild skrivning där Östra Hammarö pekas ut särskilt. "Bolaget ska verka/ör att tillskapa hyresrätter i östra kommundelarna".

Med anledning av ovanstående vill bolaget framföra följande:

Avsnittet gällande **Hult** bör kompletteras med flerbostadshus.

Avsnittet gällande **Bråten** bör kompletteras med mindre flerbostadshus.

Ovanstående för att ge möjlighet att komplettera med bebyggelse som möjliggör för etablering av hyresrätter.

Kommentarer: Kompletterar området Hult med mindre flerbostadshus i anslutning till Lövnäsleden. Dock anser vi inte att flerbostadshus är lämpligt i Bråten, utan att det området ska få behålla sin lantliga karaktär.

Näringsliv

Haags bygg

Synpunkter och önskemål angående Översiktsplan 2017. Då vi kan konstatera att efterfrågan på exploateringsbar mark för bostäder på Hammarökommun är stor vill vi ge våra synpunkter och önskemål på förslaget till Översiktsplan 2017

Översiktsplaneringen ger ett flertal öppningar till nybyggnation på Hammarö bland annat vid Jonsbolsområdet vilket vi ser fram emot. vår önskan är att området Geterud söder om Lövnäsleden blir föremål för en fördjupad översiktsplanering.

Anledningen från vårt perspektiv är att knyta ihop Geterud söder om Lövnäsleden med Tyeängen och Östanås detta skulle ge en helhet och mark söder en vidare exploatering av mark i norr.

Vi tror vidare på ett positivt ställningstagande från Hammarö Kommun angående etableringar av en och två bostadshus i perifera områden i grupper om tre till sju hus, givet med faciliteter som vägar, vatten, avlopp och annan media löst av exploatören.

Detta förslag är för att komma fram på områden som inte kan bli föremål för fördjupad översiktligplanering, på grund av exempelvis resursbrist eller andra omständigheter där byggnation är intressant och önskvärd men planhanteringen kan bli en utdragen process.

Kommentar: Området Geterud är inte aktuell för en fördjupad översiktsplan i dagsläget. Att bebygga en och två bostadshus i grupper om 3-7 utan planläggning är inte aktuellt. Förhandsbesked och bygglov ska endast prövas utan planläggning om ny bebyggelse inte överstiger två hus.

KEWAB

Synpunkter på översiktsplan för Hammarö kommun - samråd

KEWAB, Kenneth Wahlström AB har tagit del av samrådsförslaget för ny översiktsplan för Hammarö kommun. Kommunen uttrycker i förslaget en vilja att exploatera inom den norra delen av kommunen och i lägen där det finns tillgång till infrastruktur, sk utvecklingsstråk och utvecklingsområden.

KEWAB äger mark (Toverud 1:6) i utvecklingsområdet Östanås, mark som i förslaget till stor del pekats ut som grönområde. KEWAB anser att det är ottydligt motiverat i planen varför just denna del av Östanås ska vara grönområde, detta gäller även storleken på området. Det finns gott om grönstruktur runt området som kan husera spontanlek mm. KEWAB önskar grönområdet utgå för hela eller delar av fastigheten, och att den i stället föreslås som lämplig för bostadsbebyggelse helt eller delvis.

Området kring Sundholmen och Lindesnäs är inte utpekad som utvecklingsområde, trots att det ligger vid ett utvecklingsstråk och det finns planer på förstärkt infrastruktur (VA till Lindesnäs och ge-väg längs Lindesnäsvägen). En ökad exploatering i området skulle även bidra till att skapa bättre underlag för gjorda och kommande investeringar i området. Även underlaget för kollektivtrafiken skulle kunna stärkas. KEWAB förespråkar därför att området (Lindesnäs och Sundholmen) pekas ut som utvecklingsområde.

Ytterligare synpunkt är att delar av fastigheten Lindesnäs 1:1 är utpekad som grönområde (sid 52). Det vore lämpligt om de södra delarna av fastigheten undantogs för att möjliggöra en komplettering av bebyggelse, se bild på nästa sida. Stora delar av området kring Sundholmen är översvämningskänsligt och det försvårar en ytterligare komplettering av bostäder. Denna del av området (Lindesnäs 1:1 och del av Geterud 1:59) är inte översvämningskänsligt samt ligger i anslutning till befintlig infrastruktur, vilket gör att området lämpar sig väl komplettering av bostäder.

Den röda ringen markerar ungefärligt område som skulle vara lämpligt att komplettera med ytterligare bostäder.

Kommentar: Exakt hur området Östanås kommer att utvecklas kommer att bestämmas i detaljplan.

Östanås nämns som ett utvecklingsområde med möjlighet att förtätas med småhus och flerbostadshus i skogsmiljö och då är den miljön extra viktig att bevara och ta hänsyn till i största möjliga mån, så området kommer att innehålla grönstruktur trots att det finns gott om grönstruktur runt omkring området. Ett planprogram finns framtaget och godkänt för Sundholmen. Lindenäs eller Geterud är inte områden som är aktuella för planläggning.

Projekt Fiskvik i Hammarö AB

Tillägg i översiktsplanen 2017

I samband med Ert framtagande av nya översiktsplanen gällande Hammarö kommun önskar vi göra följande tillägg.

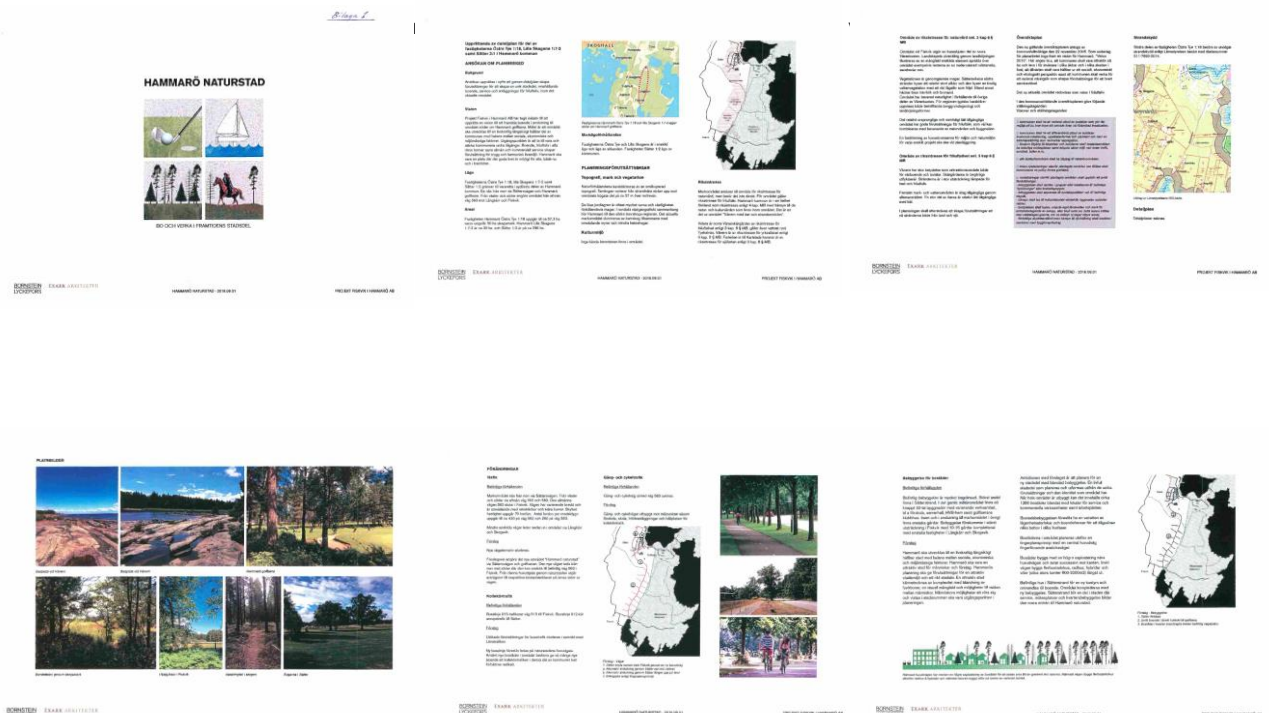
Delen som berör Sätterstrand vill vi utöka med området som vi redovisar i vårt prospekt som innefattar området från Sätterstrand i norr till Fiskvik i söder via Långkärr. Området redovisas mer detaljerat i prospektet (se bilaga 1).

Projekt Fiskvik i Hammarö AB har tagit initiativ till att upprätta en vision till ett framtida boende i anslutning till området söder om Hammarö golfbana. Målet är att området ska utvecklas till en livskraftig och långsiktigt hållbar del av kommunen med bra balans mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer.

Utgångspunkten är att ta till vara och stärka kommunens unika tillgångar. Boende, friluftsliv i alla dess former samt allmän och kommersiell service som skapar förutsättning för trygg och harmonisk livsmiljö.

Hammarö ska vara en plats där det goda livet är möjligt för alla faser i livet.

Kommentar: Översiktsplanen kommer inte att kompletteras med ert föreslagna område då det ingår i den södra halvan av kommunen där man bestämt att ingen ytterligare bebyggelse ska ske.

Ideella föreningar, intresseorganisationer etc.

Naturskyddsförening

Synpunkter på Översiktsplan 2017 Hammarö kommun Samrådshandling

Hammarö Naturskyddsförening ser med tillfredsställelse att kommunen nu gör en grundlig revidering av den kommunala översiktsplanen och att vi får tillfälle att ge våra synpunkter på den. Vi tycker också att det är positivt, om vi tolkar de effektmål som anges korrekt, att översiktsplanen kommer att få en större tyngd i det framtida planarbetet.

Utvecklingen har i praktiken fått kommunen att delas i två enklaver, den ena kring Skoghall och den andra i ett östligt stråk från Nolgård mot Rud, och på övriga delar av ön har bostadsbyggandet skett utan övergripande styrning. Detta påverkar såväl ekologisk som social och ekonomisk hållbarhet och ger en ny översiktsplan stora utmaningar att möta.

Kommunens bakgrund och förutsättningar

Befolkning, bostäder och service

Vi ser en motsättning i önskan att lokalisera förskolor och skolor så att avstånden från bostäderna blir små och kravet på kostnadseffektivitet och koncentration till större enheter. En högre exploateringsgrad vid nybyggnation och förtätning av befintliga områden kan bidra till att minska bilanvändningen. Huvuddelen av kultur- och ungdomsverksamhet finns i Skoghall. Det leder till mer bilåkande, antingen till Skoghall eller till Karlstad, från de östra delarna. Även kultur- och ungdomsverksamhet är beroende av befolkningsunderlag och fungerar sämre vid ett utspritt boende. Behovet av centralt belägna bostäder med hiss i flerfamiljshus bör utredas med hänsyn till att allt fler äldre bor i hus utan hiss.

Strukturen på handeln i kommunen ser vi som ett stort problem - dels för att den genererar mycket biltrafik, dels för att den missgynnar möjligheterna för ett aktivt kommuncentrum. Trots ett stort antal dagligvarubutiker är handelsindex för dessa lågt och sällanköpshandeln har ett mycket lågt index. Konkurrenskraften från Karlstads externa köpcentra, där även ett stort sortiment av sällanköpsvaror finns, är hög. Ett stort pendlingsflöde med bil till och från Karlstad och avstånden mellan bostäder och butiker urholkar underlaget för handel både för Skoghalls centrum och vid Nolgård. En attraktivare kollektivtrafik kan möjligen minska bilpendlingen och göra att den lokala handeln gynnas, speciellt i centrala Skoghall.

Kommentar: Vid en högre exploateringsgrad via förtätning på och kring befintliga områden ökar förutsättningar för att behålla närheten till skolor/förskolor med större enheter

Vad gäller centralt belägna bostäder med hiss så har ett flertal nya hus byggts, fler är på gång och förslaget till ny översiktsplan ger möjlighet till att ännu fler byggs.

Närheten till Karlstads externa köpcentrum och konkurrensen därifrån är ett problem. Vi tror dock att en utveckling och exploatering av Nolgård och centrum ökar förutsättningarna för handeln i kommunen.

Natur, friluftsliv och fritid

Allt mer av den äldre skogen försvinner i samband med utökad bebyggelse och avverkningar. Några områden gammelskog bör avsättas t ex med naturvårdsavtal eller som kommunalt naturreservat. Hammarö har en lång strandlinje, men på stora delar är allmänhetens tillträde förhindrat genom bebyggelse. Många dispenser för upphävande av strandskyddet beviljas, ofta med motiveringen att området "redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften" (Miljöbalken 7 kap, 18c §). Naturskyddsföreningen anser att ingen ny bebyggelse eller utökning av befintlig bebyggelse ska få göras på strandskyddat område och att sommarstugor inte ska få omvandlas till permanentbostäder. Strandskyddsdelegationen påpekar att "även om man har ett sådant här särskilt skäl för dispens, får det man vill göra inte heller försämra allmänhetens tillgång till strandområden eller väsentligt förändra livsvillkoren för djur- och växtlivet". Med det som bakgrund anser Naturskyddsföreningen att det måste göras en uppföljning av de strandskyddsdispenser som beviljats för att se hur de påverkat tillgången till strandområden och att en inventering görs av hur stor del av kuststräckan i kommunen som inte är bebyggd.

Kommentar: Vi har naturområden som ska bevaras utpekade i kartan över grön- och blåstruktur. Att skärgård, naturen och kulturmiljön är en viktig tillgång som ska bevaras och värna om är en av vår riktlinje i förslaget till ny översiktsplan.

Kulturmiljö

Naturskyddsföreningen vill betona att det inte bara är byggnader som utgör kulturmiljö utan att det även kan vara exempelvis en väg, trädgård eller en bit odlingslandskap i anslutning till ett hus.

Kommentar: Kommunfullmäktige har precis antagit ett kulturmiljöprogram för kommunen som ska fungera som ett kompletterande dokument till översiktsplanen.

Kommunikationer

En mycket stor del av transporterna inom och utom Hammarö görs med bil. Kollektivtrafiken har svårt att konkurrera. Ett problem är uppdelningen av kommunen som gör det svårt att ta sig mellan den östra och västra delen, ett annat den låga befolkningstätheten i de yttre delarna av kollektivtrafiknätet. Handelsstrukturen, liksom mycket av den övriga servicestrukturen, gynnar bilåkandet. Illa planerade cykelvägar gör cyklande oattraktivt. Den som provat att cykla från Östanås till Karlstad vet att situationen fram till man når Hammaröleden är hopplös och i övrigt är cykelvägsnätet både svåröverskådligt och dåligt underhållet. Tätare bebyggelse utefter busslederna som kan ge större turtäthet, bättre förbindelse mellan östra delen och Skoghall, attraktivare taxor liksom bättre planerade cykelleder kanske kan minska bilåkandet. En extra fil i Nolgårdsrondellen för trafikanter på Lövnäsleden kan underlätta för bussar att ta sig in till bytespunkten på Jonsbol i högtrafik och underlätta byte till buss mot Skoghall. Det är viktigt att cykelleder kommer på plats tidigt i planeringen av nya områden, men också att man bygger bort de felande länkar som finns. För tunga transporter är järnvägen utmärkt, men det finns problem med buller där den passerar nära bebyggelse i Karlstads kommun.

Kommentar: I kapitlet Hammarös strategiska utveckling trycker vi mycket på vikten av att skapa goda förutsättningar för ett hållbart resande där gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras och bilen får ta allt mindre plats. Serviceförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram en vägplan för gc-väg sträckan Hallersrud- Rud så det är på gång.

Tekniska system

Dagvatten ska inte släppas ut i Vänern orenat. Där så är möjligt, till exempel vid nyexploatering, ska dagvatten renas genom sedimentation och biologisk rening för reduktion av utsläpp av partiklar, fosfor och kväve. Flöden kan begränsas med reservoarer och mindre arealer hårdgjorda ytor. Varför ansluts inte Bärstad 1 och 2 till fjärrvärme? 100 % anslutning borde kunna uppnås vid nyexploatering och avståndet till befintligt fjärrvärmenät är inte så stort.

Kommentar: Den är en kostnadsfråga som Hammarö energi beslutar om.

Riksintressen och mellankommunala intressen

Riksintressen enligt 3 kap. Miljöbalken

Varför är inte bebyggelsen längs Bruksgatan utpekad som riksintresse för kulturmiljövård?

I tanken att göra Vänern och skärgården mer tillgängliga för friluftsliv kan man se problem och konflikter när naturreservat och Natura 2000-områden utnyttjas hårdare och utsätts för slitage, exponeras för buller, utsläpp och nedskräpning som inverkar negativt på möjligheterna att uppleva det som är områdenas kärnvärden.

Vänern är utpekad som riksintresse för yrkesfiske. I förslaget till översiktsplan uttrycks en önskan att undanta områden från riksintresset. Vilka områden gäller det? Vad är syftet med detta och vad vill man uppnå?

Påverkar statusen som riksintresse allmänhetens tillträde och möjlighet att fiska?

Senare forskning indikerar att havsbaserade vindkraftsparker har påverkan på fisk. Även detta bör beaktas vid utbyggnad av vindkraft i Vänern.

Naturskyddsföreningen är naturligtvis positiv till att södra delen av Hammarö fredas från bebyggelse men anser att det även finns områden i norra delen av kommunen bör skyddas från bebyggelse för att ge möjlighet till vistelse i naturmiljö nära bostadsområden. I översiktsplanen ska även sådana områden anges. Exempel kan vara de delar av Djupsundsholmarna som ligger i anslutning till Klarälvsdeltat, Djupängen och området väster om den avsatta industrimarken på Vidön.

Kommentar: Vilka områden som ska pekas ut som riksintresse beslutar inte kommunen om utan dessa beslut tas på nationell nivå. Kommunfullmäktige har nyligen antagit ett kulturmiljöprogram där Bruksgatan är utpekad.

Att hela Vänern är utpekad som riksintresse gör att det blir svårt att hantera när olika intressen står mot varandra, bättre att peka ut de platser som anses särskilt viktiga.

Visst behöver även norra delen bestå av naturmiljöer, viktiga grönområden som ska värnas om hanteras i kartan över grön- och blåstruktur.

Hammarö kommuns strategiska utveckling

Riktlinjer

Naturskyddsföreningen instämmer i betydelsen av att freda södra delen av ön och skärgården för ytterligare bebyggelse, men efterlyser kraftfulla instrument för att detta ska vara möjligt. Den begränsning till två hus som anges i bestämmelserna för utomplansområde kan visserligen begränsa hastigheten på utbyggnaden, men förefaller inte utgöra hinder för fortsatt bebyggelse. Naturskyddsföreningen anser att det är betydelsefullt att inventera naturområden, som är värda att bevara, utöver de som idag har viss form av skydd. Ett sådant område kan vara hållmarksskogen ner mot Väneren i Askhult.

Kommentar: En översiktsplan är ett vägledande dokument. På södra halvan anger vi att ingen ytterligare bebyggelse ska tillåtas. Skrivningen om att bygglov kan prövas om upp till två hus gäller enbart på norra halvan av ön.

Vi menar också att det är viktigt med tillgång till gröna områden och naturområden i tätortsbebyggelsen.

Tyvärr är det ofta dessa områden som naggas i kanten vid förtätningar eller förstörs vid exploatering. Vi efterlyser tydligare formuleringar i bygglov och exploateringsavtal för att exempelvis förhindra opåkallade avverkningar och påverkan på naturen.

Vad betyder "Kulturen har varit och är en viktig del i att bygga det moderna, hållbara samhället. Vi måste ta vara på det som varit för att kunna ge utrymme för det som är nytt."? Hur påverkar detta översiktsplanen?

"Ny bebyggelse sker i redan bebyggda områden, i närhet till befintlig infrastruktur." Som en följd av infrastrukturutbyggnad österut kommer en stor del av nyexploateringen att ske allt längre bort från kommunens centrala delar och allt längre bort från Karlstad, dit en stor del av arbetspendlingen görs. Ju längre från de målen bebyggelsen hamnar desto mindre attraktiv blir cykeln som transportmedel även om man lyckas bygga bra cykelvägar. Det är förstås viktigt att bebyggelsen görs så tät att den skapar underlag för såväl kollektivtrafik som förskolor och skolor, men det finns trots det en uppenbar risk att bilen kommer att fortsätta att vara det dominerande transportmedlet för Hammarös växande befolkning.

Kommentar: Att fortsätta bebygga österut ökar förutsättningarna för kollektivtrafik i de samma delarna. Vi har också i många de utpekade utvecklingsområdena angett vikten av att se över förutsättningarna att i samband med bebyggelse av bostäder se över behovet av förskolor.

"Ställa högre krav på exploatörer att säkerställa kvalitetshöjande åtgärder och kompensation för förluster av ekosystemtjänster vid exploatering av nya områden." Vad menas med kvalitetshöjande åtgärder? Lite längre fram i texten kan man läsa: "Komplexiteten gör det svårt att förutse dessa kedjereaktioner och i värsta fall förändras hela ekosystemet och därmed de tjänster som vi människor är så beroende av. Ofta är värdet av ekosystemens tjänster först uppenbart när de har fallerat." Hur tänker man sig att det ska gå till att kompensera för förluster av ekosystemtjänster?

Naturskyddsföreningen efterlyser en plan för bekämpande av invasiva arter som lupiner, jättebalsamin och jättebjörnlöka.

Kommentar: Med kvalitetshöjande åtgärder avser kommunen exempelvis att offentliga rum, lekplatser och konstverk tillskapas. Kommunen avser att ta fram en natur- och vattenvårdsplan där ekosystemtjänsterna ska behandlas.

Hammarö kommuns utvecklingsområden

På flera ställen i materialet betonas att jordbruksmark inte ska bebyggas, men trots det innebär översiktsplanen att så kommer att ske på flera av exploateringsområdena.

Bärstad

För Bärstad 1 anges möjlighet till "service i form av handel, samlingslokaler och andra verksamheter" trots att området bara kan nås via en tillfart och det lokala underlaget är begränsat.

Anneberg – Bråten

Positivt att delar har god försörjning med kollektivtrafik, men den ökande biltrafiken på Lövnäsleden kan innebära problem för busstrafiken. Finns möjlighet att prioritera bussarnas framkomlighet i högtrafik? Viktigt med förbättrade cykelvägar längs Lövnäsleden och fram till en anslutning till cykelvägen längs Hammaröleden.

Östanås

Ju längre ut på Hammarö exploateringen sker desto viktigare med hög täthet för att skapa underlag för kollektivtrafik och annan service.

Kommentar: Att ta så lite jordbruksmark i anspråk som möjligt är en viktig planeringsaspekt. Samtidigt är det många intressen som väger mot varandra i många fall. Att ge ett område möjlighet till flera funktioner som bland annat möjlighet och närhet till service anser vi viktigt, sedan utreds detta närmare i detaljplanskedet. Vid fler och tätare busslinjer kan man se över möjligheten till bussfil men inte med dagens förutsättningar. Att ge de östra delarna bättre förutsättningar för kollektivtrafik är en av anledningarna till att Östanås är med som utvecklingsområde i förslaget till ny översiktsplan.

Privatpersoner

Privatperson 1:

Spännande med alla planer för kommunens olika områden. Har ett förslag rörande området Mörmön/Haga: Korsningen Hovlandavägen-Mörmönvägen är tidvis mycket trafikerad och en cirkulationsplats skulle göra att trafiken får ett bättre flyt. Man skulle kunna knyta även Gamla Hovlandavägen till samma rondell. Som det ser ut idag är det en ganska rörig trafikmiljö med flera övergångar samt busshållplatser nära korsningarna.

Området som det ser ut idag tar ner helhetsintrycket av Skoghall och är tyvärr det vi och våra besökare möts av oavsett vart vi ska: Mörrudden, idrottsplatsen, ishallen, Hammarö arenan, Lillängshamnen, Skoghalls centrum osv.

Kan kommunen på något sätt få tillgång till marken och riva Q-star och lilla gula fastigheten mitt emot (fd kiosk, nu måleri?) och använda till en mer tilltalande atmosfär och säker trafikmiljö? Känns tråkigt att dessa två eftersatta och oanvända fastigheter har ett så centralt läge.

Kommentar: Anledningen att vi pekar ut området som ett möjligt utvecklingsområde är att vi håller med om att det finns förbättringsåtgärder att önska för området då det är en entré till Skoghall. Däremot kan vi inte och har heller inte för avsikt att tvinga bort företag från området. Men om ytorna av någon anledning skulle bli tillgängliga vill vi möjliggöra för att bättre nyttja platsen.

Privatperson 2:

Vi bor idag på Hult. Flyttade dit 2011.

En av de största anledningarna till att vi flyttade till just Hult var det lantliga läget.

Efter många år och massor med husvisningar insåg jag att jag inte vill bo i ett bostadsområde.

Men min fru vill bo nära Karlstad. Och inte för långt från bebyggelse.

Hult var perfekt för oss.

Det ligger i skogen med vilt som strövar i trädgården. Nära till Karlstad. Nära Skola, affärer och mina barns kompisar.

Vi önskar behålla det lantliga på Hult. Vi tycker det finns tillräckligt med bostadsområden på Hammarö redan.

Idag tar det mellan 10 till 30! minuter att åka till jobbet. Tror inte det kommer gå fortare med fler hus längs en redan hårt belastad väg.

Att fler kommer åka buss/cykla tror jag inte på. Bor man på Bärstad har småbarn behöver man 2 bilar för lämning och hämtning.

Många jag känner delar på lämning och hämtning vilket gör att man tar bilen till jobbet.

Kommentar: En förutsättning för att kunna åka kollektivt eller cykla till skola och arbetet är att det finns goda förutsättningar för det. Och i detta utpekade utvecklingsområde anser vi att man får det. Man har nära till förskola och skola och med en ökad befolkning på öns nordöstra sida hoppas vi få en bättre kollektivtrafik som kanske ändå gör att några fler väljer att ta bussen eller cykla till jobbet.

Privatperson 3:

Se sidan 14: Kommunens ambitioner om "ett fritt skolval! Är inte förenligt med en enda stor högstadieskola. Det blir ju inget fritt val!

Kommentar: Det fria skolvalet gör att alla elever och föräldrar har rätt att söka till de skolor de vill, både fristående och kommunala skolor. Detta är något som gäller i hela riket.

Se sidan 20: Vi saknar en kommunal ställplats för ca 10 husbilar med service. Husbilar behöver inte ha camping och vill inte ha det heller.

Kommentar: Det finns i dagsläget inget kommunalt ställningstagande kring ställplatser för husbilar. Detta kan komma att ses över i framtiden men behöver inte behandlas i översiktsplanen.

Se sidan 24: Värmlandstrafik motarbetar verkligen kommunens ambitioner att vilja förbättra möjlighet att resa och att öka tillgängligheten för kollektivtrafiken. Busstrafiken ska inte gå på snabba leder utan hållplatser. Det är kommunens uppgift att planera hur bussarna ska gå för att bäst serva invånarna. Se ärende KC201650560

Kommentar: Synpunkten noteras.

Privatperson 4:

Ny väg till Hammars udde så att de inte behöver åka förbi Hammars gård.

Kommunens utvecklingsområde måste innefatta södra delen med nyckelbiotoper och som enligt Skogsstyrelsen innehåller skog som är 200 år eller äldre. Utvecklingen av de södra delarna måste innehålla ett tillvaratagande av de naturresurser som finns i dessa delar.

Kommentar: Kommunen vill säkerställa de södra delarnas nyckelbiotoper på ett bättre sätt genom att undanta södra delarna från ytterligare exploatering för bostäder. Kommunen avser att upprätta en natur- och vattenvårdsplan som ytterligare kan belysa nyckelbiotoper. Om det gäller bevarande av skog så kan kommunen föra en dialog med Skogsvårdsstyrelsen om skydd i samband framtagande av en natur- och vattenvårdsplan.

Privatperson 5:

Befintliga skolor och förskolor är inte rätt markerat! T.ex. Stjärnhimlen

Bensinmack vid Hagakorset ska vara kvar.

Överställen på Skoghallsleden ska bort för den vägen är viktig för tung trafik till fabriken

Kommentar: Vi ser över markeringarna för förskolor. Hammarö kommun har inga planer på att tvinga bort bensinmackarna vid Hagakorset, men om de eller en försvinner vill vi möjliggöra annan användning för området.

Övergångsställen måste finnas så att man som gående säkert kan passera över Skoghallsleden, vi kan inte minska trafiksäkerheten.

Privatperson 6:

Vi vill framföra följande: Den planerade förtätningen av bebyggelsen på Östanås kommer att medföra en ännu större belastning på den redan nu hårt trafikerade vägen mot Rud. Tunga fordon kommer, där vägen smalnar av efter avfarten till Bärstadskolan, att utgöra en stor fara för oskyddade trafikanter.

Redan i nuläget är det förenat med livsfara att promenera med barnvagn eller hund på den för oss enda möjliga vägen. Vi har på senare tid noterat ett högre trafikflöde och höga hastigheter, 50 sträckan förbi skolan

och över backkrönet respekteras av väldigt få fordon. Vi anser att en förtätning endast är möjlig med en helt ny trafiksäker väg. Vi kräver också omedelbara åtgärder på vägen, i form av insnävning eller fartgupp, på den farliga passagen med obefintlig sikt över backkrönet vid Utteråsen.

Kommentar: En vägplan håller på att tas fram för sträckan Hallersrud-Rud för gång- och cykelväg. På sträckan Bärstad – Rud kommer man även att se över vägdragningen på vissa ställen där trafiksäkerheten är lägre.

Privatperson 7:

Generell del

Hammarö är en attraktiv kommun både för boende och för rekreation. Kommunen tillhör de hästtätaste områdena i Sverige.

Vår familj har bedrivit hästverksamhet på fastigheten Hallersrud 1:20 sedan 1980-talet och vi planerar att fortsätta med detta även i framtiden, vi håller just nu på med en större renovering av stallet för att kunna fortsätta ha hästar på gården. Hallersrudsområdet har flera stall och ridbanor, där framförallt ridhästernas utförande kompletterar varandra. Vår natursandsridbana används också av många externa ryttare just för det unika underlaget som är skonsamt för hästarnas leder.

Ridbanans storlek och kvalitativa underlag gör att vi kan tillmötesgå både dressyr-, hopp, och westernryttares träningsönskemål. Vi har under åren investerat stora pengar och mycket tid på att skapa denna unika träningsmöjlighet.

Det redovisas i förslaget till översiktsplan idéer om att bebygga områden i direkt anslutning till vår fastighet och detta samrådsyttrande fokuserar främst på de områdena. Den mark som planeras att byggas är främst gammal odlings-, ängs- och naturskogsmark. Om förslaget som översiktsplanen redovisar gällande Hallersruds- och Annebergsområdet effektueras, kommer värdefulla grönområden och kvalitativa närodlingsområden som avgränsar bebyggelseområden från varandra att försvinna. Den vilande åkermarken mellan Anneberg och vår fastighet kanske återigen kunde användas till det den är bäst lämpad för, odling? Aktuellt markområde utgör också en viktig vistelseplats för djurlivet som tryckts tillbaka på många andra platser på Hammarö. Exploateringen har i kommunens förslag till översiktsplan koncentrerats till öns norra och nordöstra sida, som redan idag är förhållandevis hårt exploaterat och där infrastrukturens underdimensionering ständigt gör sig påmind. Lövnäsleden (och Hammaröleden) är allt oftare belastad över sin kapacitet, med köbildningar och risker för olyckor som följd.

Utdrag ur FÖRSLAG TILL NY ÖVERSIKTSPLAN 2017 HAMMARÖ KOMMUN:

"Naturområden som grönområden, parker och skolskogar samt våtmarker bevaras och integreras i ny bebyggelse."

Utdrag ur Översiktlig konsekvensbedömning och MKB, Översiktsplan 2017 Hammarö kommun

Samrådshandling:

"Inriktning i översiktsplanen är att skydda den återstående jordbruksmarken för att säkra framtida behov av jordbruksmark."

Förslag: Förtäta med långsiktigt perspektiv, måna om grönområden som är viktiga för en hållbar förvaltning av Hammarö. Var aktsam med att bebygga jungfrulig mark i ett redan kraftigt exploaterat område, vitala habitat för djurlivet måste bevaras. Fördjupad naturvärdesinventering görs för området. Utred vidare förutsättningarna för utvidgning av förskoleverksamheter på Hammarlund och Hallersrudsskolan.

Förslag/fråga: Nordvästra sidan av Hammarö borde erbjuda långsiktiga möjligheter till både bostads-, skol- och omsorgsetableringar?*

Kommentar: Vi har pekat ut även centrala Skoghall som utvecklingsområde men att tro att vi ska kunna bebygga Klarälvsdeltat som idag är ett utpekat Natura 2000 område och påväg att reservatsbilda är inte möjligt och inget kommunen heller vill. Vi ser över många platser att etablera förskolor på och det inkluderar även möjlighet att utvidga de befintliga.

Yttrande angående tänkt skol placering

Vår fastighet Hallersrud 1:20 gränsar i sin norra del direkt till tänkt etablerings plats för skola. Förhärskande vindriktning är väst-sydväst och områdets topografi är flack och marken är inte bebyggd. Detta bör innebära längre skyddsavstånd för att inte riskera störningar och miljö- och hälsorisker** för exempelvis skolverksamhet. Då vi har hästverksamhet innebär detta att allergener kan spridas via luften från vår stallventilation, ridbana och hagar. Dessutom innebär en aktiv hästverksamhet att; buller från maskiner, damm och stark ridbanebelysning, kan upplevas störande för närliggande verksamheter.

Utdrag ur Tillsynsvägledning hästhållning, Folkhälsomyndigheten, Uppdaterat: 2016-05-31:

"Folkhälsomyndigheten rekommenderar ett skyddsavstånd på 200 meter mellan hästverksamheter som stoff, hästhagar, paddock och bebyggelse. Detta avstånd ska ses som utgångspunkt för vidare utredning i varje enskilt fall, vid planärenden eJ/er placering av bebyggelse eller hästverksamheter samt vid klagomålsärenden."

Förslag: Ett tydligt hänsynstagande redan i översiktsplaneskede till dessa faktorer måste enligt oss tas, så att bägges intressen tillgodoses. Tillräckliga säkerhetsavstånd måste säkerställas mellan respektive fastighetsgränser.

Kommentar: Vi kommer att följa de föreskrifter som finns gällande skyddsavstånd.

Yttrande över Annebergsområdets fortsatta expansion österut (Anneberg I)

En exploatering av Annebergsområdet österut, innebär att området gränsar direkt till våra hästhagar och ridbana. Ridbanan är utrustad med elektrisk belysning så att träning kan göras även på tider då dagsljuset inte räcker till. Träningsverksamhet med röstförstärkande utrustning förekommer. Underlaget på ridbanan är natursand (tillförd), fördelarna med just detta underlag är många, tyvärr finns nackdelar också, stundtals främst under vår och sommar dammar underlaget kraftigt, saltning är tyvärr inte möjligt då hästarnas hovar tar skada av dessa kemikalier. Maskinellt underhållsarbete i form av harvning och sladdning görs kontinuerligt.

Utdrag ur Vägledning för planering för och invid djurhållning, Regeringsuppdrag Rapport 2011:6,

*Boverket***:*

"Förhållanden att beakta vid planläggning för eller invid djurhållning. Ett viktigt syfte med planläggning enligt PBL är att reda ut och förebygga problem vid kommande bygglovgivning och exploatering. Ett av kraven i PBL är att kommunen ska beakta både allmänna och enskilda intressen att göra s.k. intresseavvägningar. I de fall olika intressen inte sammanfaller bör kommunen söka hitta sött att förebygga eller mildra negativa effekter på omgivningen och att därefter väga styrkan i dem mot varandra inom den lagliga rom som PBL ger. Vid intresseavvägningen ska kommunen se till att hälso- och säkerhetsaspekter beaktas och att inget intresse gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt. Skälig hänsyn ska tas till befintliga bebyggelse-, öganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. På landsbygden bör djurhållning och dess omgivningspåverkan vara i högre grad acceptabel än i miljöer där sådan normalt inte förekommer. Djurhållning medför negativ påverkan på omgivningen dels i form av olägenheter: dammbildning, buller (höfläktar, maskiner, djurens läten, transporter), lukt (framför allt från gödsel och gödselhantering- visso foder m.m.), flugor, starka ströjkastore kring ridbanor, travbanor m.m. dels i form av risk för hälsopåverkan (främst risk för allergenspridning från hästhållning). Sådana förhållanden ska kommunen beakta vid beslut enligt PBL och om möjligt begränsa så att inte oacceptabel påverkan på omgivningen uppstår."

Förslag: Hänsyn till redan etablerad hästverksamhet förutsätts vid kommunens fortsatta planering.

Området där Anneberg 1 planeras är inte samstämmigt med kommunens inriktning där naturområden inklusive jordbruksmark skyddas, dessutom måste markens värde för djurlivet analyseras. Området där Anneberg 2 planeras erbjuder etableringsmöjligheter som ligger i linje med översiktsplanens intentioner och bör naturligtvis prioriteras.

Kommentar: Området består till största del av ung skog som inte bedöms ha några större värden. Kommunen har inte för avsikt att hästverksamheten ska flytta sin verksamhet. Däremot

kommer mark som i dagsläget används för betesmarker men som inte ägs av verksamheten att få en annan användning. Hästallergener är tunga och faller snabbt, erforderliga skyddsavstånd kommer att tillämpas.

Hänvisningar:

* Natura 2000 ska bevara värdefull natur, men innebär inte något generellt stopp för pågående markanvändning eller utveckling av samhället. Det måste avgöras i varje enskilt fall vilka åtgärder som kan fortsätta och vilka som inte kan tilltas. <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Naturvard/Skydd-av-natur/Natura-2000/>

** Tillsynsvägledning hästhållning. Folkhälsomyndigheten, Uppdaterat: 2016-05-31
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/miljohalsa-och-halsoskydd/inomhusmiljo-allmanna-lokaler-och-platser/tillsynsvagledning-miljobalken/tillsynsvagledning-hasthallning/>

***Vägledning för planering för och invid djurhållning. Regeringsuppdrag Rapport 2011:6, Boverket
<http://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2011/vagledning-for-planering-for-och-invid-djushallning.pdf>

Privatpersoner 8:

Synpunkter på ny översiktsplan 2017.

Kommunens intentioner att stoppa biltrafik på Gråbergsvägen och att göra ny utfart mot väg 561 ser vi, som mycket positivt, men fortfarande kvarstår ett stort problem, vilket tenderar att bli större allt eftersom människor flyttar in i närområdet.

Kommunen säger i översiktsplanen att man vill bevara jordbruksmarken. Då man vill göra gång o. cykelväg genom Gråbergs gård, uppmuntrar man samtidigt människor, att passera genom jordbruket, vilket försvårar arbetet. Gråbergs gård är ett lantbruk och ett företag. Vilket annat företag i kommunen måste finna sig i att en mängd, ofta närgångna människor, passerar genom företaget?

Dessutom är lantbruk ett av de mest riskfyllda företag i Sverige.

Om någon större transport behöver ske till fastigheten Gråberg 1:25 väster om Gråberg 1:8 uppstår problem, då Gråbergsvägen svänger 90 grader runt vår "gammelstuga" och utgör en mycket trång passage. Hur har kommunen tänkt lösa det? Gör istället utfart från Gråberg 1:25 mot nya Tynäsvägen

Stäng av Gråbergsvägen helt mellan Gråberg 1:8 och Gråberg 1:25. Gör gc-väg längs med nya Tynäsvägen.

Koppla ihop den ge-vägen med ny ge-väg mot Rud. Då kan människor riskfritt ta sig till gamla

Snarkstensvägen, öster om Gråberg, och för en bra naturupplevelse, utan att riskera, att komma i vägen för våra maskiner på Gråbergs gård. Man rör sig runt jordbruket med fin utsikt över både mark och vatten.

I övrigt hänvisar vi till tidigare insänd skrivelse, gällande synpunkter på Planprogram för del av Bärstad och Gråberg.

Kommentar: Arbetet pågår för en vägplan för ny Tynäsväg och där ser vi även över möjligheten anlägga en gc-väg längs med den. Om en gc-väg ska anläggas på en fastighet så kommer inte detta att göras utan diskussioner med markägare. Översiktsplanen är ett förslag på hur området skulle kunna utvecklas.

Privatperson 9:

Ny översiktsplan Hammarö kommun

Vi vill framföra följande synpunkter:

Vi har valt att bosätta oss på den södra delen av Hammarö därför att vi trivs med att bo med naturen som granne. Vi är inte intresserade av att "vår" av ön del ska exploateras, men vi vill inte heller att denna del av ön ska konserveras och läggas i malpåse.

Det kan väl inte vara meningen att hela ön förutom den södra delen ska förtätas med små gröna och blåa rum och att det enda större grönområde som ska finnas ska vara den södra delen. Eftersom man vill värna om ett Hammarö där människan och miljön står i centrum kanske det ska undvikas att bygga för täta områden. Hänsyn måste tas till oss som idag är bosatta på den södra delen av ön. Vi måste få använda vår mark och våra fastigheter på ett sätt som vi finner lämpligt. Vi måste om det behövs t.ex. kunna ersätta en dålig fastighet med en ny för att förbättra vårt boende samtidigt som vi då förbättrar standarden i området. Som det är idag så har kommunens tjänstemän bestämt sig för att leta orsaker för att inte främja detta. Det kan inte ligga i kommunens intresse att den södra delen av ön förfaller. I planen påpekas att infrastrukturen vad gäller t.ex. vägar är otillräcklig. Trots att det finns både badplatser och strövmråden för allmänheten på den södra delen exempelvis Röggårdsviken med vandringsleder till bl.a. Kilene friluftsområde och golfbanan. Den dåliga infrastrukturen till trots så är denna plats välbesökt året om.

Vet kommunens politiker och tjänstemän verkligen hur det påverkar oss som redan är bosatta i den här delen av ön hur vi blir drabbade av deras beslut.

Även vi som är bosatta på den södra delen av ön är kommuninvånare och bör inte hindras i vår utveckling. Vi har valt att bo på denna del av ön och vill inte ha exploatering av varje markyta utan vi vill bevara den lantliga miljön med naturen omkring oss. MEN denna del av ön måste också få leva trots att vi inte är så tätbebyggda här.

Kommentar: Södra delen av Hammarö är undantaget från vidare exploatering redan i den gällande översiktsplanen och kommer så att vara i den nya. Det finns andra områden på norra sidan av ön som är lämpligare att exploatera med bostäder. Att bygga upp en ersättningsbyggnad för att ersätta en befintlig i dålig standard är ingenting som översiktsplanen tar ställning emot. Däremot ska inte södra delen exploateras med fler fastigheter. Som fastighetsägare innebär det inte att man har en rättighet att nyttja och utveckla sin fastighet som man själv anser lämpligt oavsett var man bor i kommunen, utan det görs i samförstånd med kommunen enligt plan- och bygglagen.

Privatperson 10 & 11:

Tack för tillfälle att yttra sig i översiktsplan-frågan. Vi har huvudsakligen synpunkter angående utvecklingsområde Anneberg-Bråten och förtätningsområdet Bråten. Vi hävdar i huvudsak att det saknas allmänna och långsiktiga skäl att förtäta Bråtenområdet, särskilt i ljuset av de närmiljöområden som kommer försvinna in området då Anneberg 1 och 2 byggs.

Om Bråten som förtätningsområde: Som jag tolkar förslaget vill kommunen att området förtätas med enstaka villor i samma mönster som nuvarande inom området. Det betyder att bara några få villor kan tillkomma inom detta område. Utbyggnaden får ändå stor påverkan på den befintliga bebyggelse som idag ligger enskilt, och även stor påverkan på områdets lantliga karaktär. Är det inte bättre att bevara den lantliga miljön och avhålla sig fortsatt exploatering här? Det är ju ändå så få tomter som kan tillkomma genom denna typ av förtätning, och till följd blir området upphackat och plottrigt. Det lantliga och relativt orörda uttrycket och ett värdefullt närmiljöområde påverkas väsentligt medan endast få bostäder tillkommer. Oeffektiv markanvändning tycker vi. Bättre att bygga några få väl avgränsade områden med tätare bebyggelse som Anneberg 1 och 2 än att sprida ut bebyggelsen i den nu relativt ostörda närmiljöområdet. På så sätt kan det tätortsnära lantliga bevaras till större del och för fler.

Dessutom finns ingen bra VA-lösning för utbyggnad av Bråtenområdet (den ledning vi tillsammans med grannar byggt och anslutit till det kommunala nätet klarar max 1-2 hushåll ytterligare). Viktiga problem finns även med vägtrafiksituationen (se nedan synpunkt angående placeringen vid Hovlandavägen).

Slutligen, i samrådshandlingen anges inga skäl till varför en förtätning av Bråtenområdet – som präglas av tätortsnära lantlighet och är ett långsiktigt värdefullt närmiljöområde - skulle bidra positivt till Hammarös utveckling.

- Därför bör Bråten tas bort som del av utvecklingsområdet.

Om Bråtenområdets avgränsning (och inkludering i ÖP): Bråten är ett större område än det som markerats som förtätningsområde i ÖP:s samrådshandling. Vi ställer oss frågande till områdets avgränsning i samrådshandlingen. Vad ligger bakom denna? Enskilda exploatörers önskemål om att få sälja fastigheter? Förtätning kommer i så fall ske efter enskilda initiativ snarare än genom en långsiktig och översiktlig planering, dvs. hela iden med översiktsplanering. Med nuvarande avgränsning har man redan avgränsat området så att ett helhetsperspektiv på det större området i sin helhet inte blir möjligt. Skäl (som stödjer allmänna långsiktiga intressen) till val som görs i översiktlig planering är naturligtvis ett måste.

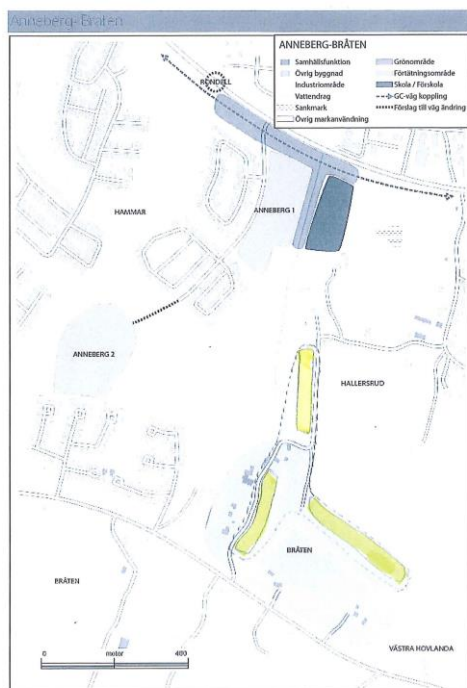
- Viktigt är därför att detta område - om det ska vara kvar som förtätningsområde - utvidgas, och att ett plan program eller fördjupad ÖP görs för ett större område än det nu föreslagna Bråtenområdet.

Om Bråtenområdets utbredning nära och längs Hovlandavägen: Om man trots allt väljer att ha kvar Bråten som en del i utvecklingsområdet så behöver det (förutom att utvidgas) flyttas längre norrut. Området ligger för tätt längs med Hovlandavägen. Bullerutredning och en trafikutredning har gjorts av WSP för ett antal år sen. Enligt dessa ska inte nya hus placeras längs Hovlandavägen, dels pga. buller, dels pga. Att man behöver behålla hastigheten på vägen för att bibehålla framkomligheten mellan tätorten och de yttre delarna på ön, exempelvis Sättersstrand. Om man bygger ytterligare hus längs Hovlandavägen kommer fler utfarter och man behöver sänka hastigheten. Alternativet till utfarter direkt till Hovlandavägen - en lång infartsväg från Bråtenvägen som skär igenom skogsområdet norr om Hovlandavägen - skulle störa närmaturområdet väsentligt. Mer bebyggelse nära och längs Hovlandavägen tar vidare inte bara bort det lantliga intrycket för de som redan bor i området utan även för alla de som färdas längs vägen. Placeringen av Bråtenområdet tätt längs Hovlandavägen går alltså på tvärs mot flera grundläggande ideer i förslaget till ÖP, huvudsakligen:

- Bvåg inte nya bostäder i bullerutsatta områden, värna framkomligheten på viktiga huvudstråk, och, håll ihop bebyggelse och infrastruktur - sprid inte ut den i närmaturområdena!

Om man ändå vill planera för fler villor i den lantliga miljön kan de placeras längs med Bråtenvägen längre norrut, på väster sida om vägen med utsikt över åkrarna, eller, med hjälp även kort ny infartsväg, längs den norra delen av skogsområdet och med angränsning till åkrarna. Se markeringar på bifogad karta.

Bilaga till Remissvar Ny ÖP Hammarö kommun
 Martin Gustafsson /2017-09-29

71
 = område där ländan för enstaka friliggande villor ev. skulle kunna tröskapas i större kommitti med området, dvs. utan att "hacka upp" naturen och skapa en "plotting" bebyggelsestruktur.
 - - - - - = gräns för eventuellt förbättringsområde

Kommentar: Bråten är ett utvecklingsområde som fanns med redan i gällande översiktsplan och det finns inget nytt som uppkommit som gör att vi anser att det ska utgå. Exakt hur området kommer att bebyggas, områdets exakta avgränsning och möjligheter till anslutning för VA kommer vi att se över vid planläggning som innebär ett planprogram som efterföljs av detaljplan och bygglov. Av den anledningen kommer inte utvecklingsområdet att anläggas längre norrut i kartan i översiktsplanen, däremot kan det utökas och även innefatta den norra delen.

Privatperson 12:

Vi tycker det är helt galet att dra en ny väg med så mycket trafik så Bärstadsskolan och den nya förskolan. Det är nog med trafik till och från skolan redan nu. Varför inte behålla vägen till Tynäs som den är? Sänk hastigheten förbi Utteråsen till 40 km/tim, så kanske de kör 50 km/tim eller gör något slags farthinder. Vissa tider kan det vara svårt att komma ut på vägen för all trafik. Men det är väl som vanligt att inget av detta kommer att höras.

Kommentar: Den befintliga vägen ut till Tynäs går genom ett hårt exploaterat område med många anslutningsvägar och är inte dimensionerad för trafikmängd som dessa och de kommande exploateringarna på Bärstad och Tyehalv innebär. Den ligger också för lågt ur översvämningssynpunkt.

Följande instanser har uppgett att de inget har att erinra mot förslaget till ny översiktsplan, samrådshandling:

- Bildningsnämnden
- Karlstadsregionens räddningstjänstförbund

- Hammarö Energi

Övriga synpunkter som inkommit under dialoger vid öppet hus under samrådstiden

Kommunen anordnade under samrådstiden fyra tillfällen för invånarna att komma och ställa frågor kring översiktsplanen. Här finns sammanställt övergripande vilka frågor och synpunkter som framkom under dessa dialoger

- Trafik
 - Lövnäsleden- buller och begränsad framkomlighet vid vissa tidpunkter
 - Gång- och cykelvägar- från Lövnäs till Bärstadsskolan och vidare ut till Rud
 - Hovlandavägen- buller
 - Kollektivtrafik- tätare avgångar och nya sträckningar
 - Bättre vägar söderut till öns badplatser
- Ställplatser för husbilar
- Utpökade områdens lämplighet och avgränsning
 - Anneberg- närhet till stall
 - Jonsbol- närhet till hästverksamhet
 - Hult- möjliggöra utveckling av området längre söderut
 - Bråten- värna om naturvärden i den fina skogen, trafikproblem
 - Bebygga södra delen av ön
- Att bevara skogsområden- att inte bygga bort öns natur

Ändringar inför utställning

Övergripande i dokumentet

- Redaktionella ändringar som till exempel innehållsförteckning, språklig granskning meningsuppbyggnader m.m.

Innehåll

- Lagt till läsanvisning
- Lagt till sammanfattning
- Lagt till lista på vilka kommunala strategier, planer och program som ska fungera som tillägg och kompletterande dokument till översiktsplanen
- **Mål och visioner**
 - **Nationella och regionala mål:** Lagt till Länstransportplanen och Trafikförsörjningsprogrammet i texten om regionala planer och program

Kommunens bakgrund och förutsättningar

- **Befolkning, bostäder och service**
 - **Förskola och skola:** Tagit bort delar av texten som handlar om fler eller färre enheter
 - **Behov av boende:** Formulerat om delar av texten
- **Näringsliv och turism**
 - **Kommunens näringsliv:** Tagit bort texten om att Hammarö inte längre är en brukskommun
 - Tagit bort den inaktuella näringslivsstrategin och lagt till text om KBR-samarbetet
 - **Besöksnäring:** Lagt till bangolfen
- **Natur, friluftsliv och fritid**

- **Strandskydd:**
- **Båthamnar:** Lagt till text om Lokaliseringsutredningen för båthamnar
- **Kulturmiljö:** Uppdaterat texten om det nyligen antagna kulturmiljöprogrammet
- **Kommunikationer**
 - **Kollektivtrafik:** Lagt till text om att busstrafiken att ta sig öster till väster och vice versa i kommunen funkar dåligt och bör utvecklas
- **Tekniska system**
 - **Dricksvatten:** Tagit bort karta som redovisar vattenverken på Sörmon
 - **Energi:** Tagit bort texten om koppling till regionala och kommunala mål
 - **Avfall:** Kompletteras med antal återvinningsstationer
- **Risker, hälsa och säkerhet**
 - **Översvämning:** Uppdaterat texten om Stigande vatten samt tagit höjd för vilken risk för översvämning man anser kunna ta och vilken återkomsttid man anser lämplig för bebyggelse och väg.
 - **Miljöfarliga verksamheter:** Kompletterat texten med karta som pekar ut de miljöfarliga verksamheterna med a- och b-klassning

Riksintressen och mellankommunala intressen

Lagt till en karta som redovisar de samlade riksintressena

- **Riksintressen enligt kap. 3 Miljöbalken**
 - **Naturvård:** Lagt till en text om att en åtgärdsplan för att tillgängliggöra området bör tas fram i samband med reservatsbildningen
 - **Friluftsliv:** Förtydligat kommunens ställningstaganden
 - **Totalförsvaret:** Lagt till en generell text om riksintresset
 -
- **Riksintressen enligt kap. 4 Miljöbalken**
 - **Natura 2000** Försiktighetsåtgärder, bevarandevärden m.m.
- **Mellankommunala intressen**
 - **Vindkraft:** Lagt till text om vikten av samsyn kring etableringar av vindkraft med de då berörda kommunerna
 - **Vänern:** Lagt till text om att gemensamma frågor kring Vänern i första hand sker genom Vänersamarbetet
- **Miljökvalitetsnormer** Lagt till ett kapitel med text om miljökvalitetsnormer

Hammarö kommuns strategiska utveckling

- **Riktlinjer**
 - **God livskvalité:** Formulering om befintlig jordbruksmark korrigeras till restriktiv istället för bevara
- **Kommunens utvecklingsstråk**

Uppdaterat kartan med en busslinje som *bör stärkas* till Kilnegården samt lagt till järnvägsspåret

- **Grön- och blåstruktur**

Uppdaterat kartan med förklaring till närmaturområden

- Lagt till text som förtydligar att kapitlet grön- och blåstruktur med karta och text är en revidering av befintliga grönstrukturplanen och blir gällande vid ett antagande av översiktsplanen.
- **Miljökvalitetsnormer** Lagt till ett kapitel med text om miljökvalitetsnormer

Hammarö kommuns utvecklingsområden

Kompletterat och förtydligat texten

- **Skoghalls tätort**
 - **Djupängen:** Utvidgat utvecklingsområdet att innefatta industriområdet samt Hammarö utbildningscenter och återvinningscentralen läggs till
 - **Lunnevi:** Infört text om området gällande kulturmiljö
- **Nolgård-Jonsbol**
 - **Jonsbol:** Utvecklat och lagt till text om att prioritera trafiksäkerheten vid eventuell planläggning av området
 - Lagt in text om förhållningssätt om gränsande kulturmiljöer och Natura 2000-område
- **Sätterstrand**
 - Lagt in en text om värdefull våtmark samt att en naturvärdesinventering bör göras vid en eventuell planläggning för att se hur våtmarkens kvalitéer ska upprätthållas.
- **Bärstad**
- **Anneberg-Bråten**
 - Lagt till utvecklingsområde på Hammar 1:90 som utvecklingsområde för skola
 - **Anneberg 2:** Området har tagits bort som utvecklingsområde då detaljplan redan är antagen
- **Östanås**
 - **Östanås 1:** Området ses över och de utmärkta natur- och mötesplatserna tas bort i kartan, och beskrivs istället bättre i textdelen
 - **Östanås 2:** Området har tagits bort som utvecklingsområde då detaljplan redan är antagen och exploatering på gång

Miljökonsekvensbeskrivning

Ses över och kompletteras.

Medverkande tjänstemän

Samrådsredogörelsen är sammanställd av planarkitekt Anna Åhs, Kommunledningskontoret i samverkan med tjänstemän från andra förvaltningar.

